

IES A Basella

Programación Historia de España

2º Bac.

Departamento de Xeografía e Historia

Curso 2022-23

Data	día mes ano
Versión	Ver 1.0
Tipo	Documentación Departamento

ÍNDICE

1. GLOSARIO	5
2. CONTEXTO	9
3. OBXECTIVOS	10
4. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN.....	12
5. RELACIÓN DE OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE.....	18
6. RELACIONAR ASPECTOS CURRICULARES PARA CADA UNIDADE / PROXECTO / TEMA.....	38
7. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....	54
8. METODOLOXÍA.....	57
9.- AVALIACIÓN	61
AVALIACIÓN INICIAL.....	61
AVALIACIÓN CONTINUA.....	62
AVALIACIÓN FINAL	71
AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA.....	71
RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE PENDENTES.....	71
SEGUIMIENTO DO ALUMNADO REPETIDOR.....	76
10.-AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE..	80
INDICADORES DE LOGRO DO PROCESO DE ENSINO.....	80
INDICADORES DE LOGRO DA PRÁCTICA DOCENTE	80
11.- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA.....	81
12.-ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	85
13.-LIBRO DE TEXTO E MATERIAIS DIDÁCTICOS.....	86
14.-CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN LECTOR.....	87

15.-CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN TIC	88
16.-ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	89
17.-DATOS DO DEPARTAMENTO	92
18.- REFERENCIAS NORMATIVAS.....	94

1. GLOSARIO

Desenvolvemento curricular: 2ª nivel de planificación curricular. Inclúese no PE.

Programacións didácticas: 3º nivel de planificación. Realizada polos departamentos didácticos.

Programación de aula: 4º nivel de planificación. Realizada polo profesorado.

Programación didáctica: Instrumento de planificación curricular específico de cada área que pretende ordenar o proceso de ensino - aprendizaxe do alumnado. Debe responder a estas cuestións: 1. Que, cando e como ensinar / 2. Que, cando e como avaliar / 3. Como atender á diversidade.

Criterios de avaliación: Referente específico para avaliar a aprendizaxe do alumnado. Describen aquilo que se quere valorar e que o alumnado debe lograr, tanto en coñecementos coma en competencias. Responden ao que se pretende conseguir en cada disciplina (art. 2.3. do Decreto 86/2015).

Estándares de aprendizaxe. Especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados de aprendizaxe e que concretan o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer en cada disciplina. Deben ser observables, medibles e avaliáveis, e permitir graduar o rendemento ou o logro alcanzado.

Criterios de cualificación: Indicadores de logro. Son especificacións dos estándares para graduar o seu nivel de adquisición. Forman parte dos criterios de cualificación de dito

estándar. O instrumento máis idóneo para identificar esa graduación sería a rúbrica (art. 7.4 da Orde ECD 65/2015, BOE 29/1/2015). O docente é o responsable da súa definición e posta en práctica.

Grao de consecución dun estándar: Serve para sinalar o grao mínimo de consecución esixible dun estándar para superar a materia (art. 13.3d da Resolución 27/7/2015). Canto maior sexa o grao esixido de consecución, máis importante se considera o estándar.

Criterios de cualificación e instrumentos: Serven para ponderar “o valor” que se dá a cada estándar e a proporción que cada instrumento utilizado para avalialo achega a ese valor.

Procedementos e instrumentos: Os procedementos de avaliación utilizables, como a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas orais e escritas, o portfolio, os protocolos de rexistro ou os traballos de clase, permitirán a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente (art. 7.6, terceiro parágrafo, da Orde ECD 65/2015).

Rúbrica: Instrumento de avaliación que permite coñecer o grao de adquisición dunha aprendizaxe ou dunha competencia.

Portfolio: Achega de producións dun alumno/a.

OUTROS ASPECTOS

Graduación dos estándares: Para identificar o progreso dos estándares ao longo dunha etapa.

Perfil de área: Conxunto de estándares de aprendizaxe avaliábeles

que ten unha área ou materia. Dado que os estándares de aprendizaxe avaliábelos pónense en relación coas competencias, este perfil permitirá identificar aquelas competencias que se desenvolven a través desa área ou materia (art. 5.6 Orde ECD 65/2015). Son a referencia para a programación, a avaliación e o reforzo.

Perfil competencial: Conxunto de estándares de diferentes áreas relacionados coa mesma competencia clave (art. 5.7 Orde ECD 65/2015).

Avaliación das competencias: A avaliación do grao de adquisición das competencias debe estar integrada coa avaliación dos contidos, na medida en que ser competente supón mobilizar os coñecementos, destrezas, actitudes e valores (art. 7.3 da Orde ECD 65/2015).

Nivel de desempeño das competencias: Poderanse medir a través dos indicadores de logro, tales como rúbricas ou escalas de avaliación [...] que teñan en conta á atención á diversidade (art. 7.4 da Orde ECD/65/2015).

Tarefa: É a acción ou conxunto de accións orientadas á resolución dunha situación ou problema, nun contexto definido, combinando todos os saberes dispoñibles para elaborar un produto relevante. As tarefas integran actividades e exercicios.

Identificación de contidos e criterios: Exemplo: B1.1: B1: Bloque de contido / 1: Número de contido dun bloque.

Identificación de estándares: Exemplo: XHB1.1.2 XH: Abreviatura da área: Xeografía e Historia.

B1. Bloque de contidos do que xorde o estándar. 1. Número do

criterio de avaliación que orixina o estándar. 2. Número de estándar dun determinado criterio de avaliación.

NO PORTAL DE CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA ([HTTP://WWW.EDU.XUNTA.ES/PORTAL/GUIADALOMCE](http://www.edu.xunta.es/portal/guiadalomce)) ESTÁN DISPOÑIBLES, EN FORMATO DOC E DESAGREGADOS POR ÁREAS:

- DECRETO 86/2015, DO 25 DE XUÑO, POLO QUE SE ESTABLECE O CURRÍCULO DA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA E DO BACHARELATO NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA.
- DECRETO 105/2014, DO 4 DE SETEMBRO, POLO QUE SE ESTABLECE O CURRÍCULO DA EDUCACIÓN PRIMARIA NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA.
- A ORDE DO 15 DE XULLO DE 2015 POLA QUE SE ESTABLECE A RELACIÓN DE MATERIAS DE LIBRE CONFIGURACIÓN AUTONÓMICA DE ELECCIÓN PARA OS CENTROS DOCENTES NAS ETAPAS DE EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA E BACHARELATO, E SE REGULA O SEU CURRÍCULO E A SÚA OFERTA.

2. **CONTEXTO**

Centro:

O IES A Basella oferta tres liñas en 1º e 2º de ESO e dúas en 3º e 4º (10 grupos), tres grupos de 1º de Bacharelato, e tres grupos de 2º de Bacharelato, coas modalidades de Ciencias e Tecnoloxía, de Humanidades e Ciencias Sociais .

Forman parte do Departamento neste curso os profesores que se citan a continuación: Dona María del Carmen Muñiz Mirás, Dona Susana Vázquez Prieto e Dona Celia Morado Acuña.

O reparto de curso e materias fíxose nunha reunión do Departamento, quedando cubertos todos os cursos, grupos e materias, segundo consta nos horarios personais dos membros do Departamento.

. Curso:

O curso de Historia de España de 2º Bacharelato está constituído por tres grupos de 2º de bacharelato: 2º bacharelato A con 26 alumnos/as; 2º bacharelato B con 27 alumnos/as e 2º bacharelato C con 27 alumnos/as, o que fai un total de 80 alumnos/as.

3. OBXECTIVOS

a	Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
b	Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacíficamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
c	Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
d	Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
e	Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
f	Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

g	Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
h	Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
i	Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
l	Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
m	Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
n	Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
ñ	Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
o	Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

p	Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

4. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN

Neste curso, en función das indicacións recibidas da directora do grupo traballo da materia de Historia de España, e sen menoscabo no dispoñemento no currículo para a explicación dos contidos da asignatura de Historia de España para segundo de bacharelato, é polo que facemos a seguinte secuenciación e temporalización dos contidos.

	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS		Material de ref.	Temporalización	
	Bloque	Contido	libro de texto	Mes	Sesións
	B 0	Bloque 0: Como se escribe a Historia. Criterios comúns			
TODAS	B0.1	Método histórico. Fontes e perspectivas.	1	Nas tres ava.	2
	B0.2	Análise e comentario de fontes.			
	B0.3	Utilidade das fontes.			
	B0.4	Mapas e liñas do tempo.			
1ª AVALIACIÓN	B 1	Bloque 1. A Península Ibérica desde os primeiros humanos ata a desaparición da monarquía Visigoda (711)			
	B1	Da prehistoria á monarquía visigoda: prehistoria (evolución do Paleolítico ao Neolítico; pintura cantábrica e levantina; importancia da metalurxia); configuración das áreas celta e ibérica (Tartessos, indoeuropeos e colonizadores orientais; cultura castrexa); Hispania romana (conquista e romanización da Península; legado cultural romano; exemplo galego); monarquía visigoda (ruralización da economía; poder da Igrexa e a nobreza).	2	Set.	6
	B 5	Bloque 5. A crise do Antigo Réxime (1788-1833):			

		Liberalismo fronte a Absolutismo			
	B5.1	Impacto da Revolución Francesa: relacións entre España e Francia; Guerra da Independencia.			
	B5.2	Primeiro intento de revolución liberal, Cortes de Cádiz e Constitución de 1812.			
	B5.3	Reinado de Fernando VII: restauración do absolutismo; trienio liberal; reacción absolutista.	6	Oct.	8
	B5.4	Emancipación da América española: protagonismo crioulo; fases do proceso; repercusións para España.			
	B5.5	A obra de Goya como testemuño da época.			
	B 6	Bloque 6. A conflictiva construción do Estado liberal (1833-1874)			
	B6.1	O carlismo como derradeiro bastión absolutista: ideario e apoios sociais; as dúas primeiras guerras carlistas.			
	B6.2	Triunfo e consolidación do liberalismo no reinado de Isabel II: primeiros partidos políticos; protagonismo político dos militares; lexislación económica de signo liberal; nova sociedade de clases.			
	B6.3	Proceso constitucional.	7	Oct./Nov.	8
	B6.4	Sexenio Democrático: revolución de 1868 e caída da monarquía isabelina; procura de alternativas políticas e monarquía de Amadeo I; primeira República; guerra de Cuba, terceira guerra carlista e insurrección cantonal.			
	B6.5	Inicios do movemento obreiro español: condicións de vida da poboación obreira e labrega; a Asociación Internacional de Traballadores e o xurdimento das correntes anarquista e socialista.			
	B 2	Bloque 2. A Idade Media: tres culturas e un mapa político en constante cambio (711-1474)			
	B2.1	Al-Andalus: conquista musulmá da Península; evolución política de Al-Andalus; revitalización económica e urbana; estrutura social; relixión, cultura e arte.			
	B2.2	Os reinos cristiáns do século XIII ao XV: evolución política; nacemento das Cortes. Os reinos cristiáns na baixa Idade Media (séculos XIV e XV): diferente evolución e organización política das coroas de Castela, Aragón e Navarra. Proceso de reconquista e repoboación		Nov.	3
AVR LIA CIÓ	B2.3	Os reinos cristiáns na Idade Media: réxime señorial e sociedade estamental. Tensións sociais.			

B2.4	Os reinos cristiáns na Idade Media: do estancamento á expansión económica. Crises agraria e demográfica.			
B2.5	O Camiño de Santiago. Unha cultura plural: cristiáns, musulmáns e xudeus. Manifestacións artísticas.			
B 3	Bloque 3. A formación da monarquía hispánica e a súa expansión mundial (1474-1700)			
B3.1	Os Reis Católicos: unión dinástica de Castela e Aragón; reorganización do Estado; política relixiosa; conquista de Granada; descuberta de América; incorporación de Navarra; relacións con Portugal.			
B3.2	Auxe do Imperio no século XVI: dominios de Carlos I e de Filipe II; modelo político dos Austrias; conflitos internos; conflitos relixiosos no seo do Imperio; conflitos exteriores; exploración e colonización de América e do Pacífico; política económica respecto a América; a revolución dos prezos e o custo do Imperio.	4	Nov.	3
B3.3	Crise e decadencia do Imperio no século XVII: os validos; expulsión dos mouriscos; proxectos de reforma de Olivares; guerra dos Trinta Anos e perda da hexemonía en Europa en favor de Francia; rebelións de Cataluña e Portugal en 1640; Carlos II e o problema sucesorio; crise demográfica e económica.			
B3.4	Século de Ouro español: do Humanismo á Contrarreforma; Renacemento e Barroco na literatura e na arte.			
B 8	Bloque 8. Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente			
B8.1	Lento crecemento da poboación: mantemento dun réxime demográfico antigo; excepción de Cataluña.			
B8.2	Economía española no XIX: agricultura protexida e estancada (efectos das desamortizacións; baixos rendementos); deficiente industrialización (industria téxtil catalá, siderurxia e a minaría); dificultades dos transportes (condicionamentos xeográficos; rede de ferrocarrís); comercio (proteccionismo fronte a librecambismo); finanzas (a peseta como unidade monetaria; desenvolvemento da banca moderna; problemas da Facenda; investimentos estranxeiros. O caso galego.	9	Nov/Dec.	8
B 7	Bloque 7. A Restauración Borbónica: implantación e afianzamento dun novo sistema político (1874-1902)			
B7.1	Teoría e realidade do sistema canovista: inspiración no modelo inglés; a Constitución de 1876 e o bipartidismo;	8	Dec/Xan.	8

	quenda de partidos, caciquismo e fraude electoral.			
B7.2	Oposición ao sistema: catalanismo, nacionalismo vasco, rexionalismo galego e movemento obreiro.			
B7.3	Éxitos políticos: estabilidade e consolidación do poder civil; liquidación do problema carlista; solución temporal do problema de Cuba.			
B7.4	Perda das derradeiras colonias e crise de 1898: guerra de Cuba e con Estados Unidos; Tratado de París; rexeneracionismo.			
B4	Bloque 4. España na órbita francesa: o reformismo dos primeiros Borbóns (1700-1788)			
B4.1	Cambio dinástico e Guerra de Sucesión: unha contenda civil e europea; a Paz de Utrecht e o novo equilibrio europeo; os pactos de familia con Francia.			
B4.2	Reformas institucionais: novo modelo de Estado; Administración en América; Facenda Real; relacións Igrexa-Estado.			
B4.3	Economía e política económica: recuperación demográfica; problemas da agricultura, a industria e o comercio; liberalización do comercio con América.	3	Xan.	4
B4.4	Engalaxe económica de Cataluña. Estancamento económico de Galicia.			
B4.5	A Ilustración en España e Galicia: proxectistas, anovadores e ilustrados; despotismo ilustrado; novo concepto de educación; Sociedades Económicas de Amigos do País; prensa periódica.			
B9	Bloque 9. A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931)			
B9.1	Intentos de modernización do sistema: revisionismo político dos primeiros gobernos de Afonso XIII; oposición de republicanos e nacionalistas cataláns, vascos, galegos e andaluces.			
B9.2	Quebra do sistema: impacto dos acontecementos exteriores (intervención en Marrocos; I Guerra Mundial; Revolución Rusa); crecente axitación social (Semana Tráxica de Barcelona; crise xeral de 1917; "trienio bolchevique" en Andalucía).	10	Xan/Feb.	6
B9.3	Ditadura de Primo de Rivera: directorio militar e directorio civil; remate da guerra de Marrocos; caída da ditadura; afundimento da monarquía.			

	B9.4	Creceamento económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século: efectos da Guerra Mundial na economía española; intervencionismo estatal da ditadura; transición ao réxime demográfico moderno; movementos migratorios; transvasamento de poboación da agricultura á industria.			
	B 10	Bloque 10. A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939)			
3ª AVALIACIÓN	B10.1	A II República como solución democrática ao afundimento do sistema da Restauración.	11	Feb./mar.	8
	B10.2	Evolución política durante a II República: bienio reformista (Constitución de 1931; política de reformas; Estatuto de Cataluña; forzas de oposición á República); bienio radical-cedista (política restauradora e radicalización popular; revolución de Asturias); Fronte Popular (primeiras actuacións do Goberno; preparación do golpe militar).			
	B10.3	Guerra Civil: sublevación e desenvolvemento da guerra; dimensión internacional do conflito; evolución das dúas zonas; consecuencias da guerra.			
	B10.4	Idade de Prata da cultura española: da xeración do 98 á do 36.			
	B 11	Bloque 11. A ditadura franquista (1939-1975)			
	B11.1	Características e evolución do franquismo: postguerra (grupos ideolóxicos e apoios sociais do franquismo; oscilantes relacións co exterior; configuración política do novo Estado; represión política; autarquía económica); anos do "desenvolvemento" (plans de desenvolvemento e o creceamento económico; transformacións sociais; reafirmación política do réxime; política exterior; crecente oposición ao franquismo); fin do franquismo (inestabilidade política; dificultades exteriores; efectos da crise económica internacional de 1973).	12	Mar./abril	8
	B11.2	Cultura española durante o franquismo: cultura oficial; cultura do exilio; cultura interior á marxe do sistema.			
	B 12	Bloque 12. Normalización democrática de España e integración en Europa (desde 1975)			
	B12.1	Transición á democracia: crise económica mundial; alternativas políticas ao franquismo, continuísmo, reforma ou ruptura; o papel do Rei; a lei para a reforma política; primeiras eleccións democráticas.	13	Abr./mai.	6
	B12.2	Período constituínte: Pactos da Moncloa; preautonomías de Cataluña e o País Vasco; Constitución de 1978 e Estado das autonomías.			

		O caso de Galicia.			
	B12.3	Gobernos constitucionais: problema do terrorismo; golpe de Estado frustrado de 1981; ingreso na OTAN; plena integración en Europa.			
	B12.4	Papel de España no mundo actual.			

5. RELACIÓN DE OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE

Obxectivos	Historia de España. 2º de bacharelato			Competencias clave
	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	
Bloque 0: Como se escribe a Historia. Criterios comúns				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m 	▪ B0.1. Método histórico. Fontes e perspectivas.	▪ B0.1. Localizar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas) en bibliotecas, internet, etc., e extraer información salientable sobre o tratado, valorando criticamente a súa fiabilidade.	▪ HEB0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l 	▪ B0.2. Análise e comentario de fontes.	▪ B0.2. Elaborar mapas e liñas de tempo, localizando as fontes adecuadas, utilizando os datos proporcionados ou servíndose dos coñecementos xa adquiridos.	▪ HEB0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ i ▪ l 	▪ B0.3. Utilidade das fontes.	▪ B0.3. Comentar e interpretar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas), relacionando a súa información cos coñecementos previos.	▪ HEB0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l 	▪ B0.4. Mapas e liñas do tempo.	▪ B0.4. Recoñecer a utilidade das fontes para o/a historiador/a, á parte da súa fiabilidade.	▪ HEB0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
Bloque 1. A Península Ibérica desde os primeiros humanos ata a desaparición da monarquía Visigoda (711)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	▪ B1.1. Da prehistoria á monarquía visigoda: prehistoria (evolución do Paleolítico ao Neolítico; pintura cantábrica e levantina; importancia	▪ B1.1. Explicar as características dos principais feitos e procesos históricos da Península Ibérica desde a prehistoria ata a desaparición da	▪ HEB1.1.1. Explica as diferenzas entre a economía e a organización social do Paleolítico e do Neolítico, e as causas do cambio.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCS

▪ h ▪ i	da metalurxia); configuración das áreas celta e ibérica (Tartesos, indoeuropeos e colonizadores	monarquía visigoda, e identificar as súas causas e consecuencias.	▪ HEB1.1.2. Identifica as diferenzas entre unha imaxe de pintura cantábrica e outra de pintura	▪ CCEC
------------	---	---	--	--------

Obxectivos	Contidos	Historia de España. 2º de bacharelato		
		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n ▪ p	orientais; cultura castrexa); Hispania romana (conquista e romanización da Península; legado cultural romano; exemplo galego); monarquía visigoda (ruralización da economía; poder da Igrexa e a nobreza).		levantina.	
			▪ HEB1.1.3. Describe os avances no coñecemento das técnicas metalúrxicas e explica as súas repercusións.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ HEB1.1.4. Resume as características principais do reino de Tartesos e cita as fontes históricas para o seu coñecemento.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB1.1.5. Explica o diferente nivel de desenvolvemento das áreas celta e ibérica en vésperas da conquista romana en relación coa influencia recibida dos indoeuropeos, o reino de Tartesos e os colonizadores fenicios e gregos.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ HEB1.1.6. Debuxa un mapa esquemático da Península Ibérica e delimita nel as áreas ibérica e celta.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB1.1.7. Define o concepto de romanización e describe os medios empregados para levala a cabo.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ HEB1.1.8. Compara o ritmo e grao de romanización dos territorios peninsulares.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ HEB1.1.9. Resume as características da monarquía visigoda e explica por que alcanzou tanto poder a Igrexa e a nobreza.	▪ CCL ▪ CSC

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.10. Procura información de interese (en libros e internet) sobre o mantemento cultural e artístico do legado romano na España actual, e elabora unha breve exposición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
--	--	--	---	---

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.11. Representa unha liña do tempo desde 250 a.C. ata 711 d.C., e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.12. Partindo de fontes historiográficas, responde a cuestións ou situacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
Bloque 2. A Idade Media: tres culturas e un mapa político en constante cambio (711-1474)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Al-Andalus: conquista musulmá da Península; evolución política de Al-Andalus; revitalización económica e urbana; estrutura social; relixión, cultura e arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Explicar a evolución dos territorios musulmáns na Península, describindo as súas etapas políticas e os cambios económicos, sociais e culturais que introduciron. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.1.1. Explica as causas da invasión musulmá e da súa rápida ocupación da Península. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.1.2. Representa unha liña do tempo desde 711 ata 1474 e sitúa nunha ringleira os principais acontecementos relativos a Al-Andalus e noutra os relativos aos reinos cristiáns. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.1.3. Describe a evolución política de Al-Andalus. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.1.4. Resume os cambios económicos, sociais e culturais introducidos polos musulmáns en Al-Andalus. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Os reinos cristiáns do século XIII ao XV: evolución política; nacemento das Cortes. Os reinos cristiáns na baixa Idade Media (séculos XIV e XV): diferente evolución e organización política das coroas de Castela, Aragón e Navarra. Proceso de reconquista e repoboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Explicar a evolución e configuración política dos reinos cristiáns, en relación co proceso de reconquista e o concepto patrimonial da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.2.1. Describe as grandes etapas e as causas xerais que conducen ao mapa político da Península Ibérica ao remate da Idade Media. ▪ HEB2.2.2. Explica a orixe das Cortes nos reinos cristiáns e as súas principais funcións. ▪ HEB2.2.3. Compara a organización política da coroa de Castela, a de Aragón e o reino de Navarra ao remate da Idade Media. ▪ HEB2.2.4. Comenta o ámbito territorial e as características de cada sistema de repoboa- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ción, así como as súas causas e as súas consecuencias.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Os reinos cristiáns na Idade Media: réxime señorial e sociedade estamental. Tensións sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Diferenciar as tres grandes fases da evolución económica dos reinos cristiáns durante toda a Idade Media (estancamento, expansión e crise), e sinalar os seus factores e as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.3.1. Describe as grandes fases da evolución económica dos territorios cristiáns durante a Idade Media. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Os reinos cristiáns na Idade Media: do estancamento á expansión económica. Crises agraria e demográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Analizar a estrutura social dos reinos cristiáns e describir o réxime señorial e as características da sociedade estamental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.4.1. Explica a orixe e as características do réxime señorial e a sociedade estamental no ámbito cristián. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. O Camiño de Santiago. Unha cultura plural: cristiáns, musulmáns e xudeus. Manifestacións artísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Describir as relacións culturais de cristiáns, musulmáns e xudeus, e especificar as súas colaboracións e as influencias mutuas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.5.1. Describe o labor dos centros de tradución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ m ▪ n ▪ p 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.5.2. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística do Camiño de Santiago, e elabora unha breve exposición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
Bloque 3. A formación da monarquía hispánica e a súa expansión mundial (1474-1700)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Os Reis Católicos: unión dinástica de Castela e Aragón; reorganización do Estado; política relixiosa; conquista de Granada; descuberta de América; incorporación de Navarra; relacións con Portugal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Analizar o reinado dos Reis Católicos como unha etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna, e identificar as reminiscencias medievais e os feitos salientables que abren o camiño á modernidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.1.1. Define o concepto de unión dinástica aplicado a Castela e Aragón en tempos dos Reis Católicos e describe as características do novo Estado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.1.2. Explica as causas e as consecuencias dos feitos máis relevantes de 1492. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		Historia de España. 2º de bacharelato	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.1.3. Analiza as relacións dos Reis Católicos con Portugal e os obxectivos que perseguían. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Auxe do Imperio no século XVI: dominios de Carlos I e de Filipe II; modelo político dos Austrias; conflitos internos; conflitos relixiosos no seo do Imperio; conflitos exteriores; exploración e colonización de América e do Pacífico; política económica respecto a América; a revolución dos prezos e o custo do Imperio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Explicar a evolución e a expansión da monarquía hispánica durante o século XVI, diferenciando os reinados de Carlos I e Filipe II. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.2.1. Compara os imperios territoriais de Carlos I e de Filipe II, e explica os problemas que provocaron. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.2.2. Explica a expansión colonial en América e no Pacífico durante o século XVI. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.2.3. Analiza a política respecto a América no século XVI e as súas consecuencias para España, Europa e a poboación americana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Crise e decadencia do Imperio no século XVII: os validos; expulsión dos mouriscos; proxectos de reforma de Olivares; guerra dos Trinta Anos e perda da hexemonía en Europa en favor de Francia; rebelións de Cataluña e Portugal en 1640; Carlos II e o problema sucesorio; crise demográfica e económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Explicar as causas e as consecuencias da decadencia da monarquía hispánica no século XVII, relacionando os problemas internos, a política exterior e a crise económica e demográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.1. Describe a práctica do valemto e os seus efectos na crise da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.2. Explica os principais proxectos de reforma do Conde Duque de Olivares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.3. Analiza as causas da guerra dos Trinta Anos e as súas consecuencias para a monarquía hispánica e para Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.4. Compara e comenta as rebelións de Cataluña e Portugal de 1640. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.5. Explica os principais factores da crise demográfica e económica do século XVII, e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1474 ata 1700, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Século de Ouro español: do Humanismo á Contrarreforma; Renacemento e Barroco na literatura e na arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Recoñecer as grandes achegas culturais e artísticas do Século de Ouro español, extraendo información de interese en fontes primarias e secundarias (en bibliotecas, internet, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB3.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre os seguintes pintores do Século de Ouro español: El Greco, Ribera, Zurbarán, Velázquez e Murillo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
Bloque 4. España na órbita francesa: o reformismo dos primeiros Borbóns (1700-1788)				

<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Cambio dinástico e Guerra de Sucesión: unha contenda civil e europea; a Paz de Utrecht e o novo equilibrio europeo; os pactos de familia con Francia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Analizar a Guerra de Sucesión española como contenda civil e europea, e explicar as súas consecuencias para a política exterior española e a nova orde internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.1.1. Explica as causas da Guerra de Sucesión Española e a composición dos bandos en conflito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1700 ata 1788, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.1.3. Detalla as características da nova orde europea xurdida da Paz de Utrecht e o papel de España nela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Reformas institucionais: novo modelo de Estado; Administración en América; Facenda Real; relacións Igrexa-Estado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Describir as características do novo modelo de Estado, especificando o alcance das reformas promovidas polos primeiros monarcas da dinastía borbónica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.1. Define os decretos de nova planta e explica a súa importancia na configuración do novo Estado borbónico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.2. Elabora un esquema comparativo do modelo político dos Austrias e dos Borbóns. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.3. Explica as medidas que adoptaron ou proxectaron os primeiros Borbóns para sañar a Facenda Real. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.4. Describe as relacións Igrexa-Estado e as causas da expulsión dos xesuítas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Economía e política económica: recuperación demográfica; problemas da agricultura, a industria e o comercio; liberalización do comer- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Comentar a situación inicial dos sectores económicos, detallando os cambios introducidos e os obxectivos da nova política económica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.1. Compara a evolución demográfica do século XVIII coa da centuria anterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ m ▪ p 	cio con América.	ca.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.2. Desenvolve os principais problemas da agricultura e as medidas impulsadas por Carlos III neste sector. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.3. Explica a política industrial da monarquía e as medidas adoptadas respecto ao comercio con América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ m ▪ p 	▪ B4.4. Engalaxe económica de Cataluña. Estancamento económico de Galicia.	▪ B4.4. Explicar a engalaxe económica de Cataluña, en comparación coa evolución económica do resto de España.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.4.1. Especifica as causas da engalaxe económica de Cataluña no século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.5.1. Comenta as ideas fundamentais da Ilustración e define o concepto de despotismo ilustrado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	▪ B4.5. A Ilustración en España e Galicia: proxectistas, anovadores e ilustrados; despotismo ilustrado; novo concepto de educación; Sociedades Económicas de Amigos do País; prensa periódica.	▪ B4.5. Expor os conceptos fundamentais do pensamento ilustrado, identificando as súas vías de difusión.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.5.2. Razona a importancia das Sociedades Económicas de Amigos do País e da prensa periódica na difusión dos valores da Ilustración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			Bloque 5. A crise do Antigo Réxime (1788-1833): Liberalismo fronte a Absolutismo	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	▪ B5.1. Impacto da Revolución Francesa: relacións entre España e Francia; Guerra da Independencia.	▪ B5.1. Analizar as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata a Guerra da Independencia, e especificar en cada fase os principais acontecementos e as súas repercusións para España.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.1.1. Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.1.2. Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontece- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			mentos.	

<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Primeiro intento de revolución liberal, Cortes de Cádiz e Constitución de 1812. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Comentar o labor lexislador das Cortes de Cádiz, en relación co ideario do liberalismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.2.1. Compara as Cortes de Cádiz coas estamentais do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.2.2. Comenta as características esenciais da Constitución de 1812. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Reinado de Fernando VII: restauración do absolutismo; trienio liberal; reacción absolutista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Describir as fases do reinado de Fernando VII, e explicar os principais feitos de cada unha. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.1. Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.2. Define o carlismo e resume a súa orixe e os apoios con que contaba inicialmente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.3. Representa unha liña do tempo desde 1788 ata 1833 e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.3.4. Representa nun esquema as diferenzas, en canto a sistema político e estrutura social, entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Emancipación da América española: protagonismo crioulo; fases do proceso; repercusións para España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Explicar o proceso de independencia das colonias americanas, diferenciando as súas causas e as súas fases, así como as repercusións económicas para España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.4.1. Explica as causas e o desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.4.2. Especifica as repercusións económicas para España da independencia das colonias americanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. A obra de Goya como testemuño da época. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Relacionar as pinturas e os gravados de Goya cos acontecementos deste período, e identificar nelas o reflexo da situación e os feitos contemporáneos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB5.5.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre Goya e elabora unha breve exposición sobre a súa visión da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CSC ▪ CCEC
Historia de España. 2º de bacharelato				

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n 				
	Bloque 6. A conflictiva construción do Estado liberal (1833-1874)			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. O carlismo como derradeiro bastión absolutista: ideario e apoios sociais; as dúas primeiras guerras carlistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Describir o fenómeno do carlismo como resistencia absolutista fronte á revolución liberal, analizando os seus compoñentes ideolóxicos, as súas bases sociais, a súa evolución no tempo e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.1.1. Identifica o ámbito xeográfico do carlismo e explica o seu ideario e os seus apoios sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.1.2. Especifica as causas e consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.1.3. Representa unha liña do tempo desde 1833 ata 1874 e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Triunfo e consolidación do liberalismo no reinado de Isabel II: primeiros partidos políticos; protagonismo político dos militares; lexislación económica de signo liberal; nova sociedade de clases. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Analizar a transición definitiva do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II, explicar o protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.1. Describe as características dos partidos políticos que xurdiron durante o reinado de Isabel II. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.2. Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II desde a súa minoría de idade, e explica o papel dos militares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.3. Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.4. Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e outra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.5. Especifica as características da nova sociedade de clases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

Obxectivos	Historia de España. 2º de bacharelato			
	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Proceso constitucional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Explicar o proceso constitucional durante o reinado de Isabel II, en relación coas correntes ideolóxicas dentro do liberalismo e a súa loita polo poder. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.3.1. Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Sexenio Democrático: revolución de 1868 e caída da monarquía isabelina; procura de alternativas políticas e monarquía de Amadeo I; primeira República; guerra de Cuba, terceira guerra carlista e insurrección cantonal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Explicar o Sexenio Democrático como período de procura de alternativas democráticas á monarquía isabelina, especificando os grandes conflitos internos e externos que desestabilizaron o país. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.4.1. Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.4.2. Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.4.3. Identifica os grandes conflitos do sexenio e explica as súas consecuencias políticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Inicios do movemento obreiro español: condicións de vida da poboación obreira e labrega; a Asociación Internacional de Traballadores e o xurdimento das correntes anarquista e socialista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Describir as condicións de vida das clases traballadoras e os inicios do movemento obreiro en España, en relación co desenvolvemento do movemento obreiro internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.5.1. Relaciona a evolución do movemento obreiro español durante o Sexenio Democrático coa do movemento obreiro internacional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
Bloque 7. A Restauración Borbónica: implantación e afianzamento dun novo sistema político (1874-1902)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Teoría e realidade do sistema canovista: inspiración no modelo inglés; a Constitución de 1876 e o bipartidismo; quenda de partidos, caciquismo e fraude electoral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Explicar o sistema político da Restauración, distinguindo a súa teoría e o seu funcionamento real. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.1. Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1876. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.3. Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.4. Representa unha liña do tempo desde 1874 ata 1902 e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
Obxectivos	Contidos	Historia de España. 2º de bacharelato	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Oposición ao sistema: catalanismo, nacionalismo vasco, rexionalismo galego e movemento obreiro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Analizar os movementos políticos e sociais excluídos do sistema, especificando a súa evolución durante o período estudado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.2.1. Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.2.2. Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Éxitos políticos: estabilidade e consolidación do poder civil; liquidación do problema carlista; solución temporal do problema de Cuba. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Describir os principais logros do reinado de Afonso XII e a rexencia de María Cristina, inferindo as súas repercusións na consolidación do novo sistema político. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.3.1. Compara o papel político dos militares no reinado de Afonso XII co das etapas precedentes do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.3.2. Describe a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra carlista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Perda das derradeiras colonias e crise de 1898: guerra de Cuba e con Estados Unidos; Tratado de París; rexeneracionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Explicar o desastre colonial e a crise do 98, identificando as súas causas e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.1. Explica a política española respecto ao problema de Cuba. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.2. Sinala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.3. Especifica as consecuencias para España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
Bloque 8. Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente				

<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Lento crecemento da poboación: mantemento dun réxime demográfico antigo; excepción de Cataluña. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.1. Explicar a evolución demográfica de España ao longo do século XIX, comparando o crecemento da poboación española no seu conxunto co de Cataluña e o dos países máis avanzados de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.1.1. Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX. ▪ HEB8.1.2. Compara a evolución demográfica de Cataluña coa do resto de España no século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Economía española no XIX: agricultura 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B8.2. Analizar os sectores económicos e espe- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.1. Explica os efectos económicos das 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l ▪ p 	<p>protexida e estancada (efectos das desamortizacións; baixos rendementos); deficiente industrialización (industria téxtil catalá, siderurxia e a minaría); dificultades dos transportes (condicionamentos xeográficos; rede de ferrocarrís); comercio (proteccionismo fronte a librecambismo); finanzas (a peseta como unidade monetaria; desenvolvemento da banca moderna; problemas da Facenda; investimentos estranxeiros. O caso galego.</p>	<p>cificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.</p>	<p>desamortizacións de Mendizábal e Madoz.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.2. Especifica as causas dos baixos rendementos da agricultura española do século XIX. ▪ HEB8.2.3. Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minaría ao longo do século XIX. ▪ HEB8.2.4. Compara a revolución industrial española coa dos países máis avanzados de Europa. ▪ HEB8.2.5. Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos. ▪ HEB8.2.6. Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da lei xeral de ferrocarrís de 1855. ▪ HEB8.2.7. Compara os apoios, os argumentos e as actuacións de proteccionistas e librecambistas ao longo do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.8. Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.9. Explica a reforma Mon-Santillán da Facenda pública e os seus efectos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB8.2.10. Especifica como os investimentos en España de Francia e de Inglaterra afectaron o modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
		Bloque 9. A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931)		

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1. Intentos de modernización do sistema: revisionismo político dos primeiros gobernos de Afonso XIII; oposición de republicanos e nacionalistas cataláns, vascos, galegos e andaluzes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.1. Relacionar o rexeneracionismo xurdido da crise do 98 co revisionismo político dos primeiros gobernos, e especificar as súas actuacións máis importantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.1.1. Define en que consistiu o revisionismo político inicial do reinado de Afonso XIII, e as principais medidas adoptadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1902 ata 1931, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.1.3. Elabora un esquema cos factores internos e externos da quebra do sistema político da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2. Quebra do sistema: impacto dos acontecementos exteriores (intervención en Marrocos; I Guerra Mundial; Revolución Rusa); crecente axitación social (Semana Tráxica de Barcelona; crise xeral de 1917; "trienio bolchevique" en Andalucía). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2. Analizar as causas da quebra do sistema político da Restauración e identificar os factores internos e os externos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.2.1. Especifica a evolución das forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.2.2. Explica as repercusións da I Guerra Mundial e da Revolución Rusa en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.2.3. Analiza as causas, os principais feitos e as consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.2.4. Analiza a crise xeral de 1917: as súas causas, manifestacións e consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e h i 	<ul style="list-style-type: none"> B9.3. Ditadura de Primo de Rivera: directorio militar e directorio civil; remate da guerra de Marrocos; caída da ditadura; afundimento da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> B9.3. Explicar a ditadura de Primo de Rivera como solución autoritaria á crise do sistema, e describir as súas características, etapas e actuacións. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB9.3.1. Especifica as causas do golpe de estado de Primo de Rivera e os apoios con que contou inicialmente. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.3.2. Describe a evolución da ditadura de Primo de Rivera, desde o directorio militar ao directorio civil e o seu remate. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.3.3. Explica as causas da caída da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d 	<ul style="list-style-type: none"> B9.4. Crecemento económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século: efectos da 	<ul style="list-style-type: none"> B9.4. Explicar a evolución económica e demográfica no primeiro terzo do século XX, en rela- 	<ul style="list-style-type: none"> HEB9.4.1. Analiza os efectos da I Guerra Mundial sobre a economía española. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> e h i p 	<p>Guerra Mundial na economía española; intervencionismo estatal da ditadura; transición ao réxime demográfico moderno; movementos migratorios; transvasamento de poboación da agricultura á industria.</p>	<p>ción coa situación herdada do século XIX.</p>	<ul style="list-style-type: none"> HEB9.4.2. Describe a política económica da ditadura de Primo de Rivera. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HEB9.4.3. Explica os factores da evolución demográfica de España no primeiro terzo do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
Bloque 10. A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939)				
<ul style="list-style-type: none"> d e h 	<ul style="list-style-type: none"> B10.1. A II República como solución democrática ao afundimento do sistema da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> B10.1. Explicar a II República como solución democrática ao afundimento do sistema político da Restauración, enmarcándoa no contexto internacional de crise económica e conflictividade 	<ul style="list-style-type: none"> HEB10.1.1. Explica as causas que levaron á proclamación da II República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC

▪ i		social.	▪ HEB10.1.2. Diferencia as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actuacións.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B10.2. Evolución política durante a II República: bienio reformista (Constitución de 1931; política de reformas; Estatuto de Cataluña; forzas de oposición á República); bienio radical-cedista (política restauradora e radicalización popular; revolución de Asturias); Fronte Popular (primeiras actuacións do Goberno; preparación do golpe militar).	▪ B10.2. Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os feitos e as actuacións principais en cada unha.	▪ HEB10.2.1. Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB10.2.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1931.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB10.2.3. Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB10.2.4. Compara as actuacións do bienio radical-cedista coas do bienio anterior.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			▪ HEB10.2.5. Describe as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución de Asturias de 1934.	▪ CCL ▪ CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HEB10.2.6. Explica as causas da formación da Fronte Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra.	▪ CCL ▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B10.3. Guerra Civil: sublevación e desenvolvemento da guerra; dimensión internacional do conflito; evolución das dúas zonas; consecuencias da guerra.	▪ B10.3. Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos acontecementos nas dúas zonas.	▪ HEB10.3.1. Especifica os antecedentes da Guerra Civil. ▪ HEB10.3.2. Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.3. Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.4. Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.5. Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, desde o punto de vista militar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1931 ata 1939, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Idade de Prata da cultura española: da xeración do 98 á do 36. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Valorar a importancia da Idade de Prata da cultura española, e expor as achegas das xeracións e das figuras máis representativas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
Bloque 11. A ditadura franquista (1939-1975)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Características e evolución do franquis- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Analizar as características do franquis- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.1. Elabora un esquema cos grupos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<p>mo: postguerra (grupos ideolóxicos e apoios sociais do franquismo; oscilantes relacións co exterior; configuración política do novo Estado; represión política; autarquía económica); anos do "desenvolvemento" (plans de desenvolvemento e o crecemento económico; transformacións sociais; reafirmación política do réxime; política exterior; crecente oposición ao fran-</p>	<p>mo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.</p>	<p>ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.2. Diferencia etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

	quismo); fin do franquismo (inestabilidade política; dificultades exteriores; efectos da crise económica internacional de 1973).		<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.3. Explica a organización política do Estado franquista. ▪ HEB11.1.4. Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959. ▪ HEB11.1.5. Explica as relacións exteriores, a evolución política e as transformacións económicas e sociais de España desde 1959 ata 1973. ▪ HEB11.1.6. Especifica as causas da crise final do franquismo desde 1973. ▪ HEB11.1.7. Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional. ▪ HEB11.1.8. Explica a política económica do franquismo nas súas etapas e a evolución económica do país. ▪ HEB11.1.9. Describe as transformacións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas. ▪ HEB11.1.10. Especifica os grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA 	
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	
Obxectivos	Contidos	Historia de España. 2º de bacharelato	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.11. Representa unha liña do tempo desde 1939 ata 1975, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.2. Cultura española durante o franquismo: cultura oficial; cultura do exilio; cultura interior á marxe do sistema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.2. Describir a diversidade cultural do período, distinguindo as súas manifestacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.2.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
Bloque 12. Normalización democrática de España e integración en Europa (desde 1975)				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.1. Transición á democracia: crise económica mundial; alternativas políticas ao franquismo, continuísmo, reforma ou ruptura; o papel do Rei; a lei para a reforma política; primeiras eleccións democráticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.1. Describir as dificultades da transición á democracia desde o franquismo nun contexto de crise económica, e explicar as medidas que permitiron a celebración das primeiras eleccións democráticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.1. Explica as alternativas políticas que se propuñan tras a morte de Franco, e quen defendía cada unha. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.2. Describe o papel desempeñado polo Rei durante a transición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.3. Describe as actuacións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.4. Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Moncloa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.2. Período constituínte: Pactos da Moncloa; preautonomías de Cataluña e o País Vasco; Constitución de 1978 e Estado das autonomías. O caso de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.2. Caracterizar o novo modelo de Estado democrático establecido na Constitución de 1978, especificando as actuacións previas encamiñadas a alcanzar o máis amplo acordo social e político. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.2.1. Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978 e as súas características esenciais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.2.2. Describe como se estableceron as preautonomías de Cataluña e o País Vasco. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave

<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ p 				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.3. Gobiernos constitucionais: problema do terrorismo; golpe de Estado frustrado de 1981; ingreso na OTAN; plena integración en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.3. Analizar a evolución económica, social e política de España desde o primeiro Goberno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis salientables ás que se enfrenta e os efectos da plena integración en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.1. Elabora un esquema coas etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.2. Comenta os feitos máis salientables do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.3. Analiza a evolución económica e social de España desde a segunda crise do petróleo en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.4. Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.5. Representa unha liña do tempo desde 1975 ata os nosos días, e sitúa nela os principais acontecementos históricos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.4. Papel de España no mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.4. Resumir o papel de España no mundo actual, especificando a súa posición na Unión Europea e as súas relacións con outros ámbitos xeopolíticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.4.1. Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

6. RELACIONAR ASPECTOS CURRICULARES PARA CADA UNIDADE / PROXECTO / TEMA

Temporalización: 1ª avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación	Elementos transversais
---------------------------------------	---	--	-------------------------------

Tema/UD	Identif. contidos	Identif. criterios	Identif. estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Instrumentos							Elementos transversais											
								Proba escrita	Proba oral	Trab. ind.	Trab. grupo	Cad. clase	Rúb.	Obs. aula	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	EV				
1ª AVALIACIÓN	☐ B0.1.	☐ B0.1.	☐ HEB0.1.1.	☐ CCL ☐ CD ☐ CAA ☐ CSC ☐ CSIEE ☐ CCEC	Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	50%											X	X	X	X	X					
	☐ B0.2.	☐ B0.2.	☐ HEB0.2.1.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	50%											X	X	X	X	X					
	☐ B0.3.	☐ B0.3.	☐ HEB0.3.1.	☐ CMCCT ☐ CAA ☐ CSC	Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas.	50%											X	X								
	☐ B0.4.	☐ B0.4.	☐ HEB0.4.1.	☐ CMCCT ☐ CAA ☐ CSC	Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	50%											X	X	X		X					
	☐ B1.1.	☐ B1.1.	☐ HEB1.1.1.	☐ CCL ☐ CCS	Explica as diferenzas entre a economía e a organización social do Paleolítico e do Neolítico, e as causas do cambio.	50%	2,25 %	90%					10%				X	X								
			☐ HEB1.1.2.	☐ CCEC	Identifica as diferenzas entre unha imaxe de pintura cantábrica e outra de pintura levantina.	50%	2,25 %	90%					10%				X	X	X		X					
			☐ HEB1.1.3.	☐ CCL ☐ CMCCT	Describe os avances no coñecemento das técnicas	50%	2,25 %	90%					10%				X	X								

			CSC	metalúrxicas e explica as súas repercusións.																
		☐ HEB1.1.4.	☐ CCL☐ CAA☐ CSC	Resume as características principais do reino de Tartesos e cita as fontes históricas para o seu coñecemento.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x					
		☐ HEB1.1.5.	☐ CCL☐ CSC☐ CCEC	Explica o diferente nivel de desenvolvemento das áreas celta e ibérica en vésperas da conquista romana en relación coa influencia recibida dos indoeuropeos, o reino de Tartesos e os colonizadores fenicios e gregos.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x					
		☐ HEB1.1.6.	☐ CAA☐ CSC	Debuxa un mapa esquemático da Península Ibérica e delimita nel as áreas ibérica e celta.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x	x	x			
		☐ HEB1.1.7.	☐ CCL☐ CSC☐ CCEC	Define o concepto de romanización e describe os medios empregados para levala a cabo.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x					
		☐ HEB1.1.8.	☐ CCL☐ CSC☐ CCEC	Compara o ritmo e grao de romanización dos territorios peninsulares.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x					
		☐ HEB1.1.9.	☐ CCL☐ CSC	Resume as características da monarquía visigoda e explica por que alcanzou tanto poder a igrexa e a nobreza.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x					
		☐HEB1.1.10.	☐ CCL☐ CD☐ CAA☐ CSIEE☐ CCEC	Procura información de interese (en libros e internet) sobre o mantemento cultural e artístico do legado romano na España actual, e elabora unha breve exposición.	50%	2,25 %			100%					x	x	x	x	x		
		☐HEB1.1.11.	☐ CMCCT☐ CAA☐ CSC	Representa unha liña do tempo desde 250 a.C. ata 711 d.C., e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	50%	2 %	90%				10%			x	x	x	x	x		
		☐HEB1.1.12.	☐ CCL☐ CSC	Partindo de fontes historiográficas, responde a cuestións ou situacións.	50%	2 %	90%				10%			x	x				x	
☐ B5.1.	☐ B5.1.	☐ HEB5.1.1.	☐ CCL ☐ CSC	Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x	x				x
		☐ HEB5.1.2.	☐ CCL☐ CSC	Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontecementos.	50%	2,5 %	90%				10%			x	x	x				x
☐ B5.2.	☐ B5.2.	☐ HEB5.2.1.	☐ CCL ☐ CSC☐	Compara as Cortes de Cádiz coas estamentais do	50%	2,25 %	90%				10%			x	x	x				x

		☐ HEB6.2.3.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II.	50%	2,5 %	90%				10%			x	x						
		☐ HEB6.2.4.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz , e especifica os obxectivos dunha e outra.	50%	2,5 %	90%				10%			x	x			x			
		☐ HEB6.2.5.	☐ CCL ☐ CSC ☐ CCEC	Especifica as características da nova sociedade de clases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x						
☐ B6.3.	☐ B6.3.	☐ HEB6.3.1.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845.	50%	2,5 %	90%				10%			x	x					x	
		☐ HEB6.4.1.	☐ CCL ☐ CSC	Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático.	50%	2,5 %	90%				10%			x	x			x			
☐ B6.4.	☐ B6.4.	☐ HEB6.4.2.	☐ CCL ☐ CSC	Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x	x	x			x	
		☐ HEB6.4.3.	☐ CAA ☐ CSC	Identifica os grandes conflitos do sexenio e explica as súas consecuencias políticas.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x	x					
☐ B6.5.	☐ B6.5.	☐ HEB6.5.1.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Relaciona a evolución do movemento obreiro español durante o Sexenio Democrático coa do movemento obreiro internacional.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x	x				x	

Temporalización					Estándares de aprendizaxe avaliados	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación									Elementos transversais								
Identif. contidos	Identif. criterios	Identif. estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe		Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Instrumentos							CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	EV	
							Proba escrita	Proba oral	Trab. ind.	Trab. grupo	Cad. clase	Rúb. (2)	Obs. aula										
	☐ B2.1.	☐ HEB2.1.1.	☐ CCL ☐ CSC	Explica as causas da invasión musulmá e da súa rápida ocupación da Península.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x								

2ª AVALIACIÓN	□ B2.1.		□ HEB2.1.2.	□ CMCCT□ CAA□ CSC	Representa unha liña do tempo desde 711 ata 1474 e sitúa nunha ringleira os principais acontecementos relativos a Al-Andalus e noutra os relativos aos reinos cristiáns.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x	x	x	x						
			□ HEB2.1.3.	□ CCL□ CSC	Describe a evolución política de Al-Andalus.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x	x								
			□ HEB2.1.4.	□ CCL□ CSC□ CCEC	Resume os cambios económicos, sociais e culturais introducidos polos musulmáns en Al-Andalus.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x	x								
			□ B2.2.	□ HEB2.2.1.	□ CCL□ CSC	Describe as grandes etapas e as causas xerais que conducen ao mapa político da Península Ibérica ao remate da Idade Media.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x	x	x						
	□ B2.2	□ B2.2.	□ HEB2.2.2.	□ CCL□ CSC	Explica a orixe das Cortes nos reinos cristiáns e as súas principais funcións.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x					x				
			□ HEB2.2.3.	□ CCL□ CAA□ CSC	Compara a organización política da coroa de Castela, a de Aragón e o reino de Navarra ao remate da Idade Media.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x					x				
			□ HEB2.2.4.	□ CCL□ CAA□ CSC	Comenta o ámbito territorial e as características de cada sistema de repoboación, así como as súas causas e as súas consecuencias.	50%	2,25 %	90%				10%			x	x									
			□ B2.3.	□ HEB2.3.1.	□ CCL□ CSC	Describe as grandes fases da evolución económica dos territorios cristiáns durante a Idade Media.	50%	1,5%	90%				10%			x	x								
	□ B2.4.	□ HEB2.4.1.	□ CCL□ CMCCT□ CSC	Explica a orixe e as características do réxime señorial e a sociedade estamental no ámbito cristián.	50%	1,5%	90%				10%			x	x										
	□ B2.5.	□ B2.5.	□ HEB2.5.1.	□ CCL□ CSC□ CCEC	Describe o labor dos centros de tradución.	50%	1,5%	90%				10%			x	x	x				x				
			□ HEB2.5.2.	□ CCL□ CD□ CAA□ CSIEE□ CCEC	Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística do Camiño de Santiago, e elabora unha breve exposición.	50%	1,5%			100%						x	x	x	x	x					
	□ B3.1.	□ B3.1.	□ HEB3.1.1.	□ CCL□ CSC	Define o concepto de unión dinástica aplicado a Castela e Aragón en tempos dos Reis Católicos e describe as características do novo Estado.	50%	1,5%	90%				10%			x	x	x					x			
			□ HEB3.1.2.	□ CCL□ CSC	Explica as causas e as consecuencias dos feitos máis relevantes de 1492.	50%	1,5%	90%				10%			x	x	x								
□ HEB3.1.3.			□ CCL□ CAA□ CSC	Analiza as relacións dos Reis Católicos con Portugal e os obxectivos que perseguían.	50%	1,5%	90%				10%			x	x	x									

□ B3.2.	□ B3.2.	□ HEB3.2.1.	□ CCL □ CAA □ CSC	Compara os imperios territoriais de Carlos I e de Filipe II, e explica os problemas que provocaron.	50%	1,5%	90%				10%			x	x	x						
		□ HEB3.2.2.	□ CCL □ CSC	Explica a expansión colonial en América e no Pacífico durante o século XVI.	50%	1,5%	90%				10%			x	x	x	x					
		□ HEB3.2.3.	□ CCL □ CAA □ CSC	Analiza a política respecto a América no século XVI e as súas consecuencias para España, Europa e a poboación americana.	50%	1,5%	90%				10%			x	x	x						
□ B3.3.	□ B3.3.	□ HEB3.3.1.	□ CCL □ CSC	Describe a práctica do valemto e os seus efectos na crise da monarquía.	50%	1,5%	90%				10%			x	x	x						
		□ HEB3.3.2.	□ CCL □ CSC	Explica os principais proxectos de reforma do Conde Duque de Olivares.	50%	2 %	90%				10%			x	x							
		□ HEB3.3.3.	□ CCL □ CSC □ CAA	Analiza as causas da guerra dos Trinta Anos e as súas consecuencias para a monarquía hispánica e para Europa.	50%	1,5%	90%				10%			x	x					x		
		□ HEB3.3.4.	□ CCL □ CSC □ CAA	Compara e comenta as rebelións de Cataluña e Portugal de 1640.	50%	1,5%	90%				10%			x	x						x	
		□ HEB3.3.5.	□ CCL □ CSC	Explica os principais factores da crise demográfica e económica do século XVII, e as súas consecuencias.	50%	1,5%	90%				10%			x	x							
		□ HEB3.3.6.	□ CMCCT □ CAA □ CSC	Representa unha liña do tempo desde 1474 ata 1700, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	50%	1,5%	90%				10%			x	x	x	x	x				
□ B3.4.	□ B3.4.	□ HEB3.4.1.	□ CCL □ CD □ CAA □ CSC □ CCEC	Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre os seguintes pintores do Século de Ouro español: El Greco, Ribera, Zurbarán, Velázquez e Murillo.	50%	1,5%			100%				x	x	x	x	x					
□ B8.1.	□ B8.1.	□ HEB8.1.1.	□ CCL □ CSC	Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x							
		□ HEB8.1.2.	□ CCL □ CAA □ CSC	Compara a evolución demográfica de Cataluña coa do resto de España no século XIX.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x		x				
□ B8.2.	□ B8.2.	□ HEB8.2.1.	□ CCL □ CSC	Explica os efectos económicos das desamortizacións de Mendizábal e Madoz.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x						
		□ HEB8.2.2.	□ CCL □ CSC	Especifica as causas dos baixos rendementos da agricultura española do século XIX.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x						
		□ HEB8.2.3.	□ CCL □ CSC	Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minaría ao longo do século XIX.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x						
		□	□ CCL □ CAA □	Compara a revolución industrial española coa dos	50%	1,5 %	90%				10%			x	x			x				

		HEB8.2.4.	CSC	países máis avanzados de Europa.																
		☐ HEB8.2.5.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x					
		☐ HEB8.2.6.	☐ CCL ☐ CSC	Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da lei xeral de ferrocarrís de 1855	50%	1,5 %	90%				10%			x	x					
		☐ HEB8.2.7.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Compara os apoios, os argumentos e as actuacións de proteccionistas e librecambistas ao longo do século XIX.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x			x		
		☐ HEB8.2.8.	☐ CCL ☐ CSC	Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x				x	
		☐ HEB8.2.9.	☐ CCL ☐ CSC	Explica a reforma Mon-Santillán da Facenda pública e os seus efectos.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x			x	x	
		☐ HEB8.2.10	☐ CCL ☐ CSC	Especifica como os investimentos en España de Francia e de Inglaterra afectaron o modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x				
☐ B7.1.	☐ B7.1.	☐ HEB7.1.1.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas.	50%	2 %	90%				10%			x	x	x				
		☐ HEB7.1.2.	☐ CCL ☐ CSC	Especifica as características esenciais da Constitución de 1876.	50%	2 %	90%				10%			x	x	x			x	
		☐ HEB7.1.3.	☐ CCL ☐ CSC	Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración.	50%	2 %	90%				10%			x	x	x				
		☐ HEB7.1.4.	☐ CMCCT ☐ CAA ☐ CSC	Representa unha liña do tempo desde 1874 ata 1902 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	50%	1,5%	90%				10%			x	x	x	x			
☐ B7.2.	☐ B7.2.	☐ HEB7.2.1.	☐ CCL ☐ CSC ☐ CCEC	Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x			x	
		☐ HEB7.2.2.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC ☐ CCEC	Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x				x
☐ B7.2.	☐ B7.3.	☐ HEB7.3.1.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Compara o papel político dos militares no reinado de Afonso XII co das etapas precedentes do século XIX.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x				x	
		☐ HEB7.3.2.	☐ CCL ☐ CSC	Describe a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra carlista.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x					x

□ B7.4.	□ B7.4.	□ HEB7.4.1.	□ CCL□ CSC	Explica a política española respecto ao problema de Cuba.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x							
		□ HEB7.4.2.	□ CCL□ CSC	Sinala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x							
		□ HEB7.4.3.	□ CCL□ CSC□ CCEC	Especifica as consecuencias para España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x							
□ B4.1.	□ B4.1.	□ HEB4.1.2.	□ CMCCT□ CAA□ CSC	Representa unha liña do tempo desde 1700 ata 1788, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x	x					
		□ HEB4.1.3.	□ CCL□ CSC	Detalla as características da nova orde europea xurdida da Paz de Utrecht e o papel de España nela.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x				x		
□ B4.2.	□ B4.2.	□ HEB4.2.1.	□ CCL□ CSC	Define os decretos de nova planta e explica a súa importancia na configuración do novo Estado borbónico.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x						
		□ HEB4.2.2.	□ CCL □ CSC □ CAA	Elabora un esquema comparativo do modelo político dos Austrias e dos Borbóns.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x	x					
		□ HEB4.2.3.	□ CCL□ CSC	Explica as medidas que adoptaron ou proxectaron os primeiros Borbóns para sanear a Facenda Real.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x						
		□ HEB4.2.4.	□ CCL□ CSC	Describe as relacións Igrexa-Estado e as causas da expulsión dos xesuítas.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x					x		
□ B4.3.	□ B4.3.	□ HEB4.3.1.	□ CCL□ CSC□ CAA	Compara a evolución demográfica do século XVIII coa da centuria anterior.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x							
		□ HEB4.3.2.	□ CCL□ CSC	Desenvolve os principais problemas da agricultura e as medidas impulsadas por Carlos III neste sector.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x					x		
		□ HEB4.3.3.	□ CCL□ CSC	Explica a política industrial da monarquía e as medidas adoptadas respecto ao comercio con América.	50%	1,5 %	90%				10%					x		x	x	x		
□ B4.4.	□ B4.4.	□ HEB4.4.1.	□ CCL□ CSC	Especifica as causas da engalaxe económica de Cataluña no século XVIII.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x	x				x	
□ B4.5.	□ B4.5.	□ HEB4.5.1.	□ CCL□ CAA□ CSC □ CCEC	Comenta as ideas fundamentais da Ilustración e define o concepto de despotismo ilustrado.	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x						
		□ HEB4.5.2.	□ CCL□ CSC □ CCEC	Razoa a importancia das Sociedades Económicas de Amigos do País e da prensa periódica na difusión dos	50%	1,5 %	90%				10%			x	x	x						

3ª AVALIACIÓN				Estándares de aprendizaxe avaliados	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación										Elementos transversais									
Tem a/U D	Identif.	Identif.	Identif.	Competencias	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Instrumentos							CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	EV		
	contidos	criterios	estándar	clave				Proba escrita	Proba oral	Trab. ind.	Trab. grupo	Cad. clase	Rúb. (2)	Obs. aula										
3ª AVALIACIÓN	□ B10.1.	□ B10.1.	HEB10.1.1.	□ CCL □ CAA □ CSC	Explica as causas que levaron á proclamación da II República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30.	50%	3%	90%					10%			x	x							
			HEB10.1.2.	□ CCL □ CAA □ CSC	Diferencia as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actuacións.	50%	2,5%	90%					10%			x	x	x						
	□ B10.2.	□ B10.2.	HEB10.2.1.	□ CCL □ CSC	Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República.	50%	2,5%	90%					10%			x	x	x	x					
			HEB10.2.2.	□ CCL □ CSC	Especifica as características esenciais da Constitución de 1931.	50%	2,5%	90%					10%			x	x	x	x		x			
			HEB10.2.3.	□ CCL □ CSC	Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos.	50%	2,5%	90%					10%			x	x							
			HEB10.2.4.	□ CCL □ CSC □ CAA	Compara as actuacións do bienio radical-cedista coas do bienio anterior.	50%	2,5%	80%					10%			x	x		x	x				
			HEB10.2.5.	□ CCL □ CSC	Describe as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución de Asturias de 1934.	50%	2,5%	90%					10%			x	x						x	
			HEB10.2.6.	□ CCL □ CSC	Explica as causas da formación da Fronte Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra.	50%	2,5%	90%					10%			x	x					x		

			HEB10.3.1.	☐ CCL ☐ CSC	Especifica os antecedentes da Guerra Civil.	50%	2,5%	90%				10%			x	x			x	x	
			HEB10.3.2.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional.	50%	3%	90%				10%			x	x		x	x	x	
			HEB10.3.3.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra.	50%	2,5%	90%				10%			x	x	x	x		x	
			HEB10.3.4.	☐ CCL ☐ CSC	Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra.	50%	2,5%	90%				10%			x	x	x		x	x	
			HEB10.3.5.	☐ CCL ☐ CSC	Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, desde o punto de vista militar.	50%	2,5%	90%				10%			x	x	x			x	
	☐ B10.3	☐ B10.3	HEB10.3.6.	☐ CMCCT ☐ CAA ☐ CSC	Representa unha liña do tempo desde 1931 ata 1939, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	50%	2,5%	90%				10%			x	x	x				
	☐ B10.4	☐ B10.4	HEB10.4.1.	☐ CCL ☐ CD ☐ CA ☐ CSC ☐ CSIEE ☐ CCEC	Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española.	50%	2,5%			100%					x	x	x				
			HEB11.1.1.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Elabora un esquema cos grupos ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial.	50%	3%	90%				10%			x	x	x	x	x		
			HEB11.1.2.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Diferencia etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha.	50%	3%	90%				10%			x	x		x			
			HEB11.1.3.	☐ CCL ☐ CSC	Explica a organización política do Estado franquista.	50%	2,5%	90%				10%			x	x	x			x	x
			HEB11.1.4.	☐ CCL ☐ CSC	Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959.	50%	3%	90%				10%			x	x	x				x
	☐ B11.1.	☐ B11.1.	HEB11.1.5.	☐ CCL ☐ CSC	Explica as relacións exteriores, a evolución política e as	50%	2,5%	90%				10%			x	x				x	x

				transformacións económicas e sociais de España desde 1959 ata 1973.																	
			HEB11.1.6.	☐ CCL ☐ CSC	Especifica as causas da crise final do franquismo desde 1973.	50%	2,5%	90%				10%			x	x					
			HEB11.1.7.	☐ CCL ☐ CSC ☐ CAA	Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional.	50%	2,5%	90%				10%			x	x			x		
			HEB11.1.8.	☐ CCL ☐ CSC	Explica a política económica do franquismo nas súas etapas e a evolución económica do país.	50%	2,5%	90%				10%			x	x					
			HEB11.1.9.	☐ CCL ☐ CSC	Describe as transformacións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas.	50%	2,5%	90%				10%			x	x		x			
			HEB11.1.10	☐ CCL ☐ CSC	Especifica os grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo.	50%	2,5%	90%				10%			x	x			x	x	
			HEB11.1.11	☐ CMCCT ☐ CAA ☐ CSC	Representa unha liña do tempo desde 1939 ata 1975, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	50%	2,5%	90%				10%			x	x	x	x			
	☐ B11.2.	☐ B11.2.	HEB11.2.1	☐ CCL/CD ☐ CSIEE/ ☐ CCEC	Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo.	50%	2,5%				100%				x	x	x	x	x		
			HEB12.1.1.	☐ CCL ☐ CSC	Explica as alternativas políticas que se propoñan tras a morte de Franco, e quen defendía cada unha.	50%	2,5%	90%				10%			x	x					
			HEB12.1.2.	☐ CCL ☐ CSC	Describe o papel desempeñado polo Rei durante a transición.	50%	2,5%	90%				10%			x	x	x		x	x	
	☐ B12.1.	☐ B12.1.	HEB12.1.3.	☐ CCL ☐ CSC	Describe as actuacións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: lei para a reforma política de 1976, lei de	50%	2,5%	90%				10%			x	x	x		x	x	x

				amnistía de 1977, etc.																	
			HEB12.1.4.	☐ CCL ☐ CSC	Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Moncloa.	50%	2,5%	90%				10%			x	x	x				x
			HEB12.2.1.	☐ CCL ☐ CSC	Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978 e as súas características esenciais.	50%	2,5%	90%				10%			x	x					x
	☐ B12.2.	☐ B12.2.	HEB12.2.2.	☐ CCL ☐ CSC	Describe como se estableceron as preautonomías de Cataluña e o País Vasco.	50%	2,5%	90%				10%			x	x		x	x	x	
			HEB12.3.1.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Elabora un esquema coas etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas.	50%	2,5%	90%				10%			x	x	x	x			
			HEB12.3.2.	☐ CCL ☐ CAA ☐ CSC	Comenta os feitos máis salientables do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración.	50%	2,5%	90%				10%			x	x					x
			HEB12.3.3.	☐ CCL ☐ CSC	Analiza a evolución económica e social de España desde a segunda crise do petróleo en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008.	50%	2,5%	90%				10%			x	x					x
			HEB12.3.4.	☐ CCL ☐ CSC	Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc.	50%	2,5%	90%				10%			x	x	x	x	x	x	x
	☐ B12.4.	☐ B12.3.	HEB12.3.5.	☐ CMCCT ☐ CAA ☐ CSC	Representa unha liña do tempo desde 1975 ata os nosos días, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	50%	2,5%	90%				10%			x	x	x	x			x

	□ B12.4.	□ B12.4.	HEB12.4.1.	□ CCL □ CSC	Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo.	50%	2,5%	90%				10%			x	x	x			x	
--	----------	----------	------------	-------------	--	-----	------	-----	--	--	--	-----	--	--	---	---	---	--	--	---	--

LENDAS DE COMPETENCIAS

CCL	Comunicación lingüística.
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
CD	Competencia dixital.
CAA	Competencia aprender a aprender.
CSC	Competencias sociais e cívicas.
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
CCEC	Conciencia e expresións culturais.

LENDAS TRANSVERSAIS

CL	Comprensión lectora.
EOE	Expresión oral e escrita.
CA	Comunicación audiovisual.
TIC	Tecnoloxías da información e da comunicación.
EMP	Emprendemento.
EC	Educación cívica.
PV	Prevención da violencia.
EV	Educación e seguridade viari

7. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

CCL	<ul style="list-style-type: none"> - Definir conceptos históricos. - Explicar as ideas propias. -Resumir opinións. - Redactar informes breves. - Avaliar informacións. - Ler e comprender textos históricos.
CMCCT	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicar índices estatísticos. - Comentar táboas estatísticas. - Interpretar gráficas.
CD	<ul style="list-style-type: none"> - Buscar, obter e seleccionar información do ámbito, de fontes escritas, iconográficas, gráficas, audiovisuais e proporcionadas polas tecnoloxías da información. - Elaborar de forma escrita a información obtida.
CAA	<ul style="list-style-type: none"> - Obter información e transformala en coñecemento. - Buscar respostas a problemas históricos. - Elaborar cadros comparativos.
CSC	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñecer valores democráticos. - Apreciar a pluralidade. - Valorar o papel dos homes e as mulleres como suxeitos da historia.
CCEC	<ul style="list-style-type: none"> - Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado. - Nomea e identifica catro clases de fontes históricas. - Recoñecer os elementos básicos que caracterizan os estilos artísticos e interpretar as obras significativas considerando o seu contexto.
CSIEE	<ul style="list-style-type: none"> -Asumir responsabilidades e tomar decisións con respecto á planificación do proceso de resolución das actividades propostas. -Interpretar adecuadamente as particularidades de cada situación e de cada problema estudado.

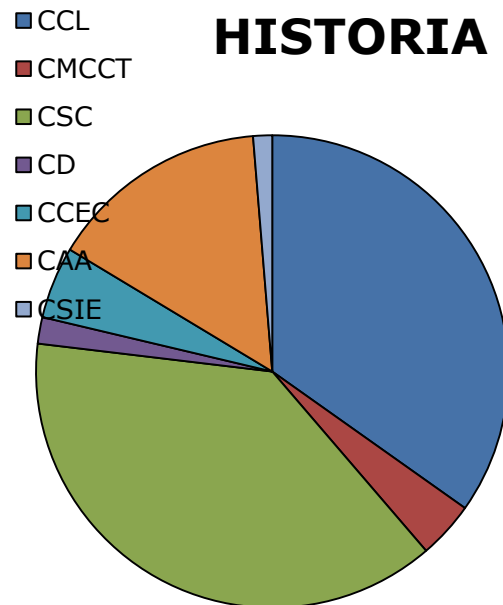
C.CLAVE	ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE	%
---------	-------------------------	---

		CONTRIBUCIÓN
CCL	HEB0.1.1. HEB0.2.1. HEB1.1.1.□HEB1.1.3. HEB1.1.4. HEB1.1.5. HEB1.1.7. HEB1.1.8. HEB1.1.9. HEB1.1.10. HEB1.1.12. HEB2.1.1. HEB2.1.3. HEB2.1.4. HEB2.2.1. HEB2.2.2. HEB2.2.3. HEB2.2.4. HEB2.3.1. HEB2.4.1. HEB2.5.1. HEB2.5.2. HEB3.1.1. HEB3.1.2. HEB3.1.3. HEB3.2.1. HEB3.2.2. HEB3.2.3. HEB3.3.1. HEB3.3.2. HEB3.3.3. HEB3.3.4. HEB3.3.5. HEB3.4.1. HEB4.1.1. HEB4.1.3. HEB4.2.1. HEB4.2.2. HEB4.2.3. HEB4.2.4. HEB4.3.1. HEB4.3.2. HEB4.4.1. HEB4.5.1. HEB4.5.2. HEB5.1.1. HEB5.1.2. HEB5.2.1. HEB5.2.2. HEB5.3.1. HEB5.3.2. HEB5.3.4. HEB5.4.1. HEB5.4.2. HEB5.5.1. HEB6.1.2. HEB6.2.1. HEB6.2.3. HEB6.2.4. HEB6.2.5. HEB6.3.1. HEB6.4.1. HEB6.4.2. HEB6.5.1. HEB7.1.1. HEB7.1.2. HEB7.1.3. HEB7.2.1. HEB7.2.2. HEB7.3.1. HEB7.3.2. HEB7.4.1. HEB7.4.2. HEB7.4.3. HEB8.1.1. HEB8.1.2. HEB8.2.1. HEB8.2.2. HEB8.2.3. HEB8.2.4. HEB8.2.5. HEB8.2.6. HEB8.2.7. HEB8.2.8. HEB8.2.9. HEB8.2.10. HEB9.1.1. HEB9.1.3. HEB9.2.1. HEB9.2.2. HEB9.2.3. HEB9.2.4. HEB9.3.1. HEB9.3.2. HEB9.3.3. HEB9.4.1. HEB9.4.2. HEB9.4.3. HEB10.1.1. HEB10.1.2. HEB10.2.1. HEB10.2.2. HEB10.2.3. HEB10.2.4. HEB10.2.5. HEB10.2.6. HEB10.3.1. HEB10.3.2. HEB10.3.3. HEB10.3.4. HEB10.3.5.□HEB10.4.1. HEB11.1.1. HEB11.1.2. HEB11.1.3. HEB11.1.4. HEB11.1.5. HEB11.1.6. HEB11.1.7. HEB11.1.8. HEB11.1.9. HEB11.1.10. HEB11.2.1. HEB12.1.1. HEB12.1.2. HEB12.1.3. HEB12.1.4. HEB12.2.1. HEB12.2.2. HEB12.3.1. HEB12.3.2. HEB12.3.3. HEB12.3.4. HEB12.4.1.	34,81
CMCCT	HEB0.3.1. HEB0.4.1. HEB1.1.3. HEB1.1.11. HEB2.1.2. HEB2.4.1. HEB3.3.6. HEB4.1.2. HEB5.3.3. HEB6.1.3. HEB7.1.4. HEB9.1.2. HEB10.3.6. HEB11.1.11. HEB12.3.5.	3,9
CSC	HEB0.1.1. HEB0.2.1. HEB0.3.1. HEB0.4.1. HEB1.1.1. HEB1.1.3. HEB1.1.4. HEB1.1.5. HEB1.1.6. HEB1.1.7. HEB1.1.8. HEB1.1.9. HEB1.1.11. HEB1.1.12. HEB2.1.1. HEB2.1.2. HEB2.1.3. HEB2.1.4. HEB2.2.1. HEB2.2.2. HEB2.2.3. HEB2.2.4. HEB2.3.1. HEB2.4.1. HEB2.5.1. HEB3.1.1. HEB3.1.2. HEB3.1.3. HEB3.2.1. HEB3.2.2. HEB3.2.3. HEB3.3.1. HEB3.3.2. HEB3.3.3. HEB3.3.4. HEB3.3.5. HEB3.3.6. HEB3.4.1. HEB4.1.1. HEB4.1.2.	38,18

	<p>HEB4.1.3. HEB4.2.1. HEB4.2.2. HEB4.2.3. HEB4.2.4. HEB4.3.1. HEB4.3.2. HEB4.4.1. HEB4.5.1. HEB4.5.2. HEB5.1.1. HEB5.1.2. HEB5.2.1. HEB5.2.2. HEB5.3.1. HEB5.3.2. HEB5.3.3. HEB5.3.4. HEB5.4.1. HEB5.4.2. HEB5.5.1. HEB6.1.1. HEB6.1.2. HEB6.1.3. HEB6.2.1. HEB6.2.3. HEB6.2.4. HEB6.2.5. HEB6.3.1. HEB6.4.1. HEB6.4.2. HEB6.4.3. HEB6.5.1. HEB7.1.1. HEB7.1.2. HEB7.1.3. HEB7.1.4. HEB7.2.1. HEB7.2.2. HEB7.3.1. HEB7.3.2. HEB7.4.1. HEB7.4.2. HEB7.4.3. HEB8.1.1. HEB8.1.2. HEB8.2.1. HEB8.2.2. HEB8.2.3. HEB8.2.4. HEB8.2.5. HEB8.2.6. HEB8.2.7. HEB8.2.8. HEB8.2.9. HEB8.2.10. HEB9.1.1. HEB9.1.2. HEB9.1.3. HEB9.2.1. HEB9.2.2.□HEB9.2.3. HEB9.2.4. HEB9.3.1. HEB9.3.2. HEB9.3.3. HEB9.4.1. HEB9.4.2. HEB9.4.3. HEB10.1.1. HEB10.1.2. HEB10.2.1. HEB10.2.2. HEB10.2.3. HEB10.2.4. HEB10.2.5. HEB10.2.6. HEB10.3.1. HEB10.3.2. HEB10.3.3. HEB10.3.4. HEB10.3.5. HEB10.3.6.□HEB10.4.1. HEB11.1.1. HEB11.1.2. HEB11.1.3. HEB11.1.4. HEB11.1.5. HEB11.1.6. HEB11.1.7. HEB11.1.8. HEB11.1.9. HEB11.1.10. HEB11.1.11. HEB12.1.1. HEB12.1.2. HEB12.1.3. HEB12.1.4. HEB12.2.1. HEB12.2.2. HEB12.3.1. HEB12.3.2. HEB12.3.3. HEB12.3.4. HEB12.3.5. HEB12.4.1.</p>	
CD	<p>HEB0.1.1. HEB1.1.10. HEB2.5.2. HEB3.4.1. HEB5.5.1.□HEB10.4.1. HEB11.2.1.</p>	1,81
CCEC	<p>HEB0.1.1. HEB1.1.2. HEB1.1.5. HEB1.1.7. HEB1.1.8. HEB1.1.10. HEB2.1.4. HEB2.5.1. HEB2.5.2. HEB3.4.1. HEB4.5.1. HEB4.5.2. HEB5.5.1. HEB6.2.5. HEB7.2.1. HEB7.2.2. HEB7.4.3.□HEB10.4.1. HEB11.2.1.</p>	4,93
CAA	<p>HEB0.1.1. HEB0.2.1. HEB0.3.1. HEB0.4.1. HEB1.1.4. HEB1.1.6. HEB1.1.10. HEB1.1.11. HEB2.1.2. HEB2.2.3. HEB2.2.4. HEB2.5.2. HEB3.1.3. HEB3.2.1. HEB3.2.3. HEB3.3.3. HEB3.3.4. HEB3.3.6. HEB3.4.1. HEB4.1.2. HEB4.2.2. HEB4.3.1. HEB4.5.1. HEB5.2.1. HEB5.2.2. HEB5.3.3. HEB5.3.4. HEB6.1.1. HEB9.1.2. HEB6.1.3. HEB6.2.3. HEB6.2.4. HEB6.3.1. HEB6.4.3. HEB6.5.1. HEB7.1.1. HEB7.1.4. HEB7.2.2. HEB7.3.1. HEB8.1.2. HEB8.2.4. HEB8.2.5. HEB8.2.7. HEB9.1.3. HEB10.1.1. HEB10.1.2. HEB10.2.4. HEB10.3.2. HEB10.3.3. HEB10.3.6.□HEB10.4.1. HEB11.1.1. HEB11.1.2. HEB11.1.7. HEB11.1.11. HEB12.3.1. HEB12.3.2. HEB12.3.5.</p>	15,07

CSIEE	HEB0.1.1. HEB1.1.10. HEB2.5.2. □HEB10.4.1. HEB11.2.1.	1,3
-------	---	-----

PERFÍL COMPETENCIAL 2º BAC. HISTORIA

8.-METODOLOXÍA

Tendo en conta a situación derivada do Covid19, a metodoloxía empregada axustarase segundo sexa a actividade lectiva: presencial, semipresencial ou non presencial.

Con Actividade lectiva presencial:

Partindo dos principios da Didáctica Xeral e tendo en conta que hai que

contribuír a que os alumnos desenvolvan as anteditas competencias, amosamos unha especial atención aos métodos de traballo. Tanto os obxectivos como os criterios de avaliación comprenden aspectos procedimentais e metodolóxicos, pero precisamos aquí os métodos xerais e os procedementos propios de cada unha das materias impartidas polo departamento.

Para conseguir unha aprendizaxe significativa, empregaremos os tres métodos didácticos principais: o expositivo centrado na explicación do docente mediante a lección maxistral e as demostracións prácticas o interactivo centrado na comunicación interpersonal do profesor cos alumnos e de estes entre si, mediante a lección comunicativa e o método interrogativo autónomo centrado no traballo persoal do alumno.

Estes métodos son complementarios e flexibles e o seu emprego depende da natureza do tema a tratar, dos obxectivos a cumprir e do contexto no que se desenvolvan as actividades de ensino-aprendizaxe. Empregamos a metodoloxía expositiva para se plantexa a iniciación dos temas ou cuestións, sinalar as ideas fundamentais, solucionar dúbidas e plantexar cuestións, realizar sínteses e integrar coñecementos. Paralelamente aplicamos unha metodoloxía indagadora que fomente a participación do alumno no seu propio proceso de aprendizaxe e a interacción co profesor e cos seus compañeiros.

Neste marco proporcionado polos tres métodos básicos: Desenvolveranse as diversas técnicas didácticas: exposición, dedución, indicción, comparación, demostración, interrogación, descubrimento... Simultaneáranse actividades que impliquen un traballo individual e en equipo por mor de fomentar actitudes de colaboración, capacidade de organización, toma de decisións, integración e participación dos compoñentes do grupo(sempre e cando a situación sanitaria o permitise).

Dinamizarase a aprendizaxe mediante o fomento das exposicións

orais e debates coordinados polo docente e os alumnos.

Potenciarase o uso de medios audiovisuais con especial atención ás novas tecnoloxías

Empregaranse os recursos técnicos e materiais habituais: mapas, gráficos, diapositivas, vídeos, exposicións en Power Point, visitas virtuais, prensa, biblioteca....

Nas materias de Historia da Arte, Xeografía e Historia ao depender en gran medida de procesos de identificación, análise e interpretación, darase prioridade ás técnicas de comentarios de textos e de imaxes, gráficos e datos estatísticos.

Unidas aos procedementos cos que acadar os obxectivos están as técnicas de estudo. O Departamento nas súas distintas materias tentará fomentar a adquisición de certas destrezas e habilidades no alumnado coas que adquirir estes obxectivos. traballarase coa toma de notas, subliñados, esquemas, mapas conceptuais, técnicas de comentario, redacción de temas escritos, ordenacións cronolóxicas, exposicións orais e traballos de investigación.

Ademais cada materia esixe unhas técnicas e procedementos máis específicos:

CCSS e Xeografía:

Confección de mapas para afianza-los coñecementos de xeografía física e política como base para unha axeitada e necesaria localización espacial dos diferentes aspectos xeográficos que se traballan ó longo do curso

Elaboración e comentario de gráficos e táboas estatísticas

Comentario de obras de arte

Comentario e recollida de noticias de prensa

Elaboración de traballos de investigación individuais o en grupo, especialmente sobre aspectos físicos, demográficos e económicos

Introdución ao traballo de campo sobre cuestións de xeomorfoloxía, meteoroloxía e urbanismo

Recabar información sobre aspectos xeográficos (clima, economía, persoeiros...) do entorno máis próximo co fin de ter un coñecemento máis directo da realidade na que se vive.

Historia:

Confección e interpretación de eixes cronolóxicos

Análise, comentario e composición de textos

Interpretación e comentario de mapas históricos

Comentario de gráficas e estatísticas

Comentario e recollida de noticias de prensa

Comentario de películas e documentais

Recabar información sobre aspectos históricos do entorno máis próximo co fin de ter un coñecemento máis directo da realidade na que se vive.

Historia da Arte:

Confección e interpretación de eixes cronolóxicos en función dos estilos artísticos

Recabar información sobre obras de arte do entorno co fin de visualizar os conceptos xerais no entorno máis inmediato

Lectura, clasificación, análise e comentario de obras de arte

Investigacións sobre obras de arte importantes

O grao de profundidade co que se traballará estas técnicas variará en función dos niveis, de xeito que no primeiro ciclo da ESO estas serán sinxelas e guiadas mentres a medida que avancemos de nivel (2º ciclo da ESO e Bacharelato) iranse complicando, en especial nos cursos de 2º de Bacharelato onde se aplicarán modelos empregados Na ABAU.

9.- AVALIACIÓN

A avaliación terá en conta os diferentes elementos que constitúen o currículo, é dicir, as competencias básicas, os obxectivos, os contidos e os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe.

AVALIACIÓN INICIAL

Nos primeiros días do curso escolar, no mes de setembro, realizaranse probas sinxelas para avaliar o grao de coñecemento dos contidos mínimos que se consideran necesarios para construír sobre eles as novas aprendizaxes. Esta proba non terá repercusión na cualificación. Sería tamén conveniente observar as peculiaridades na forma de aprender de cada alumno, así como o grao de integración social de cada un deles.

Os membros do Departamento consideran tamén conveniente que cada profesor tentara comprobar o nivel de coñecementos previos do alumnado en cada tema da materia.

AVALIACIÓN CONTINUA

Ao longo do curso están programadas tres sesións de avaliación, unha por trimestre. A última delas coincidirá coa avaliación final ordinaria do mes de maio. Durante cada avaliación realizaranse como mínimo unha proba que abarcarán a materia impartida.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Para avaliar as materias da área de Ciencias Sociais, Xeografía e Historia poderán utilizarse os seguintes instrumentos:

- Probas escritas, podendo ser de preguntas curtas, de respostas directas, de preguntas teóricas a desenvolver cunha certa amplitude, etc, probas que serán fixadas dependendo da marcha e do desenvolvemento da materia.

Nas probas escritas de calquera tipo, poderán presentarse ao alumnado:

- Textos, gráficas, imaxes e mapas históricos para ser analizados e comentados, de acordo coas pautas dadas na aula.
- Termos para ser definidos.
- Preguntas que o alumnado debe contestar a partir dos contidos desenvolvidos na aula.
- Desenvolvemento dun tema, a partir de fontes documentais, que o alumnado debe analizar e ter en conta.
- Exercicios de carácter práctico.
- Probas orais na clase, ben individuais, ben colectivas (no caso de traballos en grupo, sempre e cando a situación sanitaria o permita).
- Traballos individuais ou en grupo (cando a situación sociosanitaria o permitise). Algúns deles faranse na aula e outros na casa.
- Traballos de lectura e/ou investigación que serán entregados no prazo establecido, traballos para os que se poderán utilizar as novas tecnoloxías.
- Valoración do caderno de clase.
- Valoración da curiosidade e interese pola materia, mellora na lectura e escritura, integración nos grupos de traballo, así como a creatividade.
- Actitude na clase: comportamento, puntualidade, orde, cumprimento das normas que o profesorado considere preciso ter en conta á hora da cualificación final.
- Consecución das competencias básicas.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Os criterios de cualificación para as avaliacións serán os seguintes:

Probas obxectivas

- Todas as preguntas, textos, mapas, etc, irán numerados e indicarse, se procede, a valoración de cada un.
- Terase moi en conta a corrección na escrita (léxico, gramática, ortografía, orde, limpeza). En caso de erros reiterados e/ou graves na realización de textos escritos, poderase restar ata 1 punto.

Probas orais. Terase en conta a capacidade discursiva e a linguaxe utilizada, así como o grao de coñecementos.

Traballos

No caso de traballos na aula, terase en conta a realización dos exercicios e actividades ordenados, a presentación do caderno de clase, as preguntas que se formulan.

No caso de traballos individuais, valoraranse tanto o caderno de clase como o traballo cotiá, así como aqueles de carácter extraordinario. Terase tamén en conta a calidade dos textos e das ilustracións.

No caso de traballos en grupo,(sempre que a situación sanitaria o permita) ademais de valorar o mesmo que nos traballos individuais, terase en conta tamén a participación de cada membro do grupo.

En canto aos mínimos esixibles na presentación de traballos escritos, os criterios que se seguirán serán os seguintes:

- Cumprir o prazo de entrega.
- Presentar un traballo pulcro, usando unha letra clara e lexible.
- Gardar as marxes e estruturar o texto en parágrafos.
- Unir con grampas ou clips as follas se a extensión do traballo é de máis dun folio.
- Non usar o "cortar e pegar". O traballo debe reflectir que lemos, comprendemos e sabemos expresar o contido do lido.
- Revisar a ortografía e puntuación antes de entregalo.
- Empregar un rexistro lingüístico formal e culto, esforzándose por empregar a terminoloxía específica das Ciencias Sociais.
- Citar correctamente, no seu caso, a bibliografía e/ou as fontes

consultadas e utilizadas na elaboración do traballo, especificando tamén a autoría e procedencia do material que achegamos en forma de imaxes, etc.

Actitude

Valorarase a curiosidade e o interese pola materia, a participación, así como a puntualidade e asistencia.

VALORACIÓN-CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Veñen referidos ós estándares de aprendizaxe e ós instrumentos de avaliación desenrolados no apartado 6.

Probas escritas referidas os estándares de aprendizaxe: 90% da nota

- Realizaranse como mínimo unha proba por avaliación.
- Puntuada de 0 a 10.
- Farase a media de todas as realizadas ao longo do trimestre, no caso de ter máis de unha.
- Para facer a media hai que acadar unha puntuación mínima de 3 puntos.
- As probas escritas de cada tema non se recuperarán durante o trimestre.

RÚBRICAS DE AVALIACIÓN XENÉRICAS

Para a corrección das distintas preguntas nos exames empregaremos as seguintes rúbricas xenéricas. Os contidos concretos correspondentes a cad pregunta son os establecidos polo Decreto 86/2015 de cuño, e referidos ao nivel de 2º de Bacharelato.

RÚBRICA PARA A CORRECCIÓN DE CONCEPTOS. REFERIDO A UNHA PUNTUACIÓN DE ATA 0,5 PUNTOS.

Suspense (0-0,1)	Resposta en branco ou que revela a incomprensión do concepto
Suspense (0,15-0,2)	Resposta confusa ou incompleta

Aprobado (0,25-0,3)	Resposta correcta, que responde ó esencial e presenta unha contextualización básica
Notable (0,35-0,4)	Resposta correcta, ben contextualizada, con aclaracións adicionais
Sobresáinte (0,45-0,5)	Resposta correcta, ben contextualizada, con aclaracións adicionais, ben exposta e axustada a extensión recomendada

**RÚBRICA PARA A CORRECCIÓN DE UNHA PREGUNTA DE TEORÍA.
VALOR DE 3 PUNTOS**

Suspense (0-0,6)	Resposta en branco o usen relación coa materia da pregunta
Suspense (0,9-1,2)	Resposta confusa, que revela a incompreensión do problema presentado. Resposta incompleta, que revela a falla de coñecementos
Aprobado (1,5-1,8)	Resposta correcta, que demostra o coñecemento do tema nas súas liñas xerais
Notable (2,1-2,4)	Resposta correcta, que demostra o coñecemento do tema, incluíndo precisións e aclaracións
Sobresáinte (2,7-3)	Resposta correcta, que demostra o coñecemento do tema, incluíndo precisións e aclaracións. Resposta razoada e coherente que demostra capacidade argumentativa e de síntese, axustándose á extensión máxima recomendada

**RÚBRICA PARA A CORRECCIÓN DUNHA COMPOSICIÓN
HISTÓRICA. VALOR DE 5 PUNTOS.**

Moi deficiente (0-1)	Resposta en branco(0) A resposta é unha paráfrase dos documentos(1)
Deficiente (1,5-2)	Resposta mestura paráfrase dos documentos con algunha xeneralidade(1,5) A resposta prescinde dos documentos,preséntase como a resposta a unha pregunta teórica(2)
Aprobado (2,5-3)	A resposta trata parte das cuestión sinaladas na introducción, cita os documentos, contextualízaos parcialmente e fai algún comentario do seu contido. A redacción e a argumentación son correctas en liñas xerais
Notable (3,5-4)	A resposta desenvolve todas as cuestións sinaladas na introducción, cita e contextualiza ben os documentos e analiza parte do seu contido. A redación é precisa e o texto está ben argumentado
Sobresaínte (4,5-5)	A resposta desenvolve con solvencia as cuestións sinaladas na introducción ou engade cuestións adicionais. Cítanse e contextualízanse ben os documentos e faise unha análise en profundidade dos mesmos. A redación é precisa, o texto está ben argumentado e fai uso de vocabulario específico.

Na resposta da composición de textos deberase atender ós seguintes aspectos para a súa avaliación:

- Utilizar os documentos na redación (como mínimo, cítalos no texto redactado:Valorarnse referencias adicionais: datos, ou argumentos que figuren neles)
- Contextualizar os documentos (como mínimo incluír unha explicación básica sobre a etapa histórica na que se sitúan. Valoraranse referencias adicionais sobre a data de publicación e a orixe dos textos)

- Analizar os documentos(como mínimo referirse a unha das ideas que figuren neles. Valorarase a introdución de ideas adicionais)
- Completar a información dos documentos (introducir contidos teóricos que teñan relación cos documentos e permitan responder as cuestións sinaladas no encabezamento da proba como “ cuestións a atender”)
- Desenvolver un fío argumental que permita relacionar os documentos entre sí (seguir a orde das cuestións a atender ou desenvolver unha orde alternativa.

Cuaderno de clase referido á realización dos estándares de aprendizaxe: 10% da nota

	100%	75%	50%	25%	0%
REALIZAR AS TAREFAS	SEMPRE	CASE SEMPRE	ÁS VECES	CASE NUNCA	NUNCA
ENTREGA EN PRAZO	CON ANTELACIÓN	ESPERA ATA O ÚLTIMO DÍA	RETRÁSASE UN DÍA	RETRÁSASE VARIOS DÍAS	NON
PRESENTACIÓN	MOI BOA	BOA	REGULAR	BASTANTE MALA	MALA
ORTOGRAFÍA	MOI BOA	BOA	REGULAR	BASTANTE MALA	MALA
USO DA TERMINOLOXÍA	MOI BEN	BEN	REGULAR	BASTANTE MAL	MAL
CORRECCIÓN DAS ACTIVIDADES	SEMPRE	CASE SEMPRE	ÁS VECES	CASE NUNCA	NUNCA
EXERCICIOS ORDEADOS	SEMPRE	CASE SEMPRE	ÁS VECES	CASE NUNCA	NUNCA
ACTIVIDADES VOLUNTARIAS	4 ACTIVIDADE	3 ACTIVIDADES	2 ACTIVIDADES	1 ACTIVIDADE	NINGUNHA
EXPOSICIÓNS ORAIS	4 EXPOSICIÓN	3 EXPOSICIÓNS	2 EXPOSICIÓNS	1 EXPOSICIÓN	NINGUNHA

O profesor revisará e valorará o caderno ao rematar a unidade. O alumnado deberá entregar o caderno ou carpeta coas actividades realizadas ao longo da unidade.

A nota da avaliación vendrá dada pola suma dos apartados anteriores, sendo necesario acadar 5 puntos para aprobar a avaliación.

O redondeo da nota será á alza a partir de 0,5 puntos.

Todo o alumnado terá dereito a realizar os exames aos que non puidera asistir si previamente presenta a súa correspondente xustificación (xustificante oficial de falta de asistencia sendo preciso o xustificante do facultativo, polo que o alumno/a terá dereito a examinarse cando se reincorpore ás clases, e igualmente, terá dereito a entregar as actividades que non tivera entregado. En caso de que non presente dito xustificante, poderá ser examinado desa parte da materia na proba seguinte.

No caso de que un alumno/a copiase e/ou fixese fraude de calquera xeito nuha proba escrita ou traballo presentado levará a cualificación de 0 puntos.

O alumnado que non supere positivamente cada avaliación, deberá presentarse á recuperación que terá lugar ao finalizar o trimestre ou a comezos do seguinte, sobre a materia impartida durante ese período e que non fose superada convenientemente polo alumno.

AVALIACIÓN FINAL

Celebraranse tres avaliacións coas súas correspondentes recuperacións ao longo do curso. Para obter a calificación global positiva da materia é necesario ter superado as tres avaliacións; excepcionalmente no caso de ter unha avaliación con nota de 4 puntos, poderá ter unha calificación positiva sempre que a media das tres avaliacións sexa con unha

nota de 5 puntos ou superior.

A nota final do curso obterase da media das tres avaliacións. Se non fose así, e o alumno non acadase unha calificación positiva da materia, deberá presentarse a un exame final no mes de maio que versará sobre os contidos das avaliacións suspensas. Será puntuado de 0 a 10 puntos, sendo necesario un mínimo de 5 puntos para aprobar o exame.

AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

Na lexislación vixente está prevista unha convocatoria extraordinaria no mes de xuño para o alumnado que non teña acadado unha cualificación positiva na convocatoria de maio. As datas de realización das probas de xuño serán acordadas polo centro e serán públicas. O Departamento confeccionará un modelo de proba escrita, semellante ás probas feitas durante o curso. O alumnado deberá obter unha nota mínima de 5 puntos para obter unha cualificación positiva.

RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE PENDENTES

Os alumnos con materias pendentes de cursos anteriores poderán recuperala, da seguinte maneira:

- Realizando probas escritas, nas datas marcadas pola Xefatura de Estudos. Haberá dúas probas nas que entrará a metade da materia impartida durante o curso anterior. Serán calificadas de 0 a 10 puntos e contará o 70 % da nota.
- Realización de traballos, actividades e/ou boletíns de exercicios para cada parte da materia, que serán proporcionados polo Departamento para a súa solución polo alumnado pendente, para ser entregados nas datas dos exames. Serán calificados de 0 a 10 puntos e contará o 20 % da nota.

- A marcha do alumnado pendente durante o curso actual será valorada positivamente e a cualificación que teñan no curso contará un 10 % da nota. Esta porcentaxe valorarase da seguinte maneira: se o alumno ten aprobada a materia de Historia de 2º bacharelato na 1ª avaliación sumará 1 punto á nota do 1º parcial, e se a suspendera sumará 0 puntos; do mesmo xeito, valorarase no 2º parcial de pendentes, de maneira que se ten aprobada na 2ª avaliación a materia de Historia de 2º de bacharelato sumará 1 punto e se a ten suspensa, sumará 0 puntos.

De acadarse unha nota mínima de 5 puntos tense superada cada parte. As dúas partes superadas dan o aprobado da asignatura. De non acadar un 5 haberá que facer unha proba final (xeralmente en maio), na data que estableza a Xefatura de Estudos, na que entrará a parte ou partes que se manteñan suspensas. Esta proba será cualificada de 0 a 10 puntos e contabilizará o 70 % da nota á que se lle sumará o 20 % dos boletíns de actividades e o 10 % da marcha do curso. Esta porcentaxe valorarase da seguinte maneira: o alumno poderá sumar 1 punto á nota do 1º parcial de pendentes, se ten aprobada a materia de Historia de 2º de bacharelato na 1ª avaliación, e se a ten suspensa, obterá 0 puntos; do mesmo xeito valorarase no 2º parcial de pendentes, polo que poderá sumar 1 punto se ten aprobada esa materia na 2ª avaliación, e se a ten suspensa, obterá 0 puntos. De acadarse un 5 ou máis terá aprobada a asignatura. De non ser o caso, en setembro, na data establecida pola Xefatura de Estudos, haberá unha proba xeral de toda a materia, que será cualificada de 0 a 10 puntos, sendo necesario acadar como mínimo un 5 para aprobar a asignatura.

Para cada alumno/a coa materia pendente elaborárase unha ficha individual de seguimento na que figurará a área pendente, obxectivos, contidos e actividades propostas que o alumno/a realizará durante o curso e que lle van a facilitar a preparación dos contidos.

Estas actividades lle serán proporcionadas polo profesor/a responsable da área pendente e a este mesmo docente é ao que o alumno/a terá que entregarllas realizadas e nas datas propostas.

A continuación aparece a **Ficha de Seguimento do Alumnado Pendente:**

ÁREA

DE _____

Nome e apelidos do alumno/a _____

Curso e grupo actual _____

OBXECTIVOS	CONTIDOS	ACTIVIDADES PROPOSTAS

	ACTIVIDADES	DATA ENTREGA	DATA EXAMES
1º PARCIAL			
2º PARCIAL			
EXAME FINAL			
PROBA EXTRAORD. SETEMBRO			

CRITERIOS DE CUALIFCACIÓN

Sinatura Pai/Nai/Titor legal

Sinatura do profesor

SEGUIMIENTO DO ALUMNADO REPETIDOR

Para o alumnado repetidor preparamos un plan específico personalizado cos seguintes obxectivos:

- que o alumno/a acabe por acadar as competencias básicas da materia
- contribuir a mellorar a súa aprendizaxe de cara a obter resultados positivos
- prever o abandono escolar

Elaboramos a seguinte Ficha de Seguimento do Alumnado Repetidor:

Nome do alumno/a repetidor/a:

Tutor	
Curso:	Grupo:

1.- DATOS DE INTERESE RECOLLIDOS NO EXPEDIENTE ACADÉMICO:

2.- PROBLEMAS DETECTADOS QUE CONTRIBUIRON A REPETIR:

3.-RESULTADOS DA AVALIACIÓN INICIAL:

4-ANÁLISE DOS PUNTOS FORTES E PUNTOS DÉBILES:

Puntos Fortes		
Asistencia regular a clase	Interese e motivación	
Colaboración familiar		
Hábito de estudo as normas	Reflexividade	Cumpre
Boa capacidade de aprendizaxe a atención	Fai as tarefas	Mantén
Outros:		

Puntos Débiles:

Asistencia irregular a clase
colaboración

I Interese e motivación

F Falla de

Hábito de estudo
normas

Impulsividade

Non cumpre

Lentitude na aprendizaxe
atención

Non fai as tarefas

Non mantén

Outros:

5.- PLAN DE INTERVENCIÓN

Desenvolvemento dun conxunto de actividades programadas

Actuacións	Tarefas	Seguimento

6.-COMPROMISO DO ALUMNO:

7.- INFORMACIÓN Á FAMILIA:

Como Profesor/a do alumno/a _____
que actualmente repite _____, infórmolles que imos levar adiante un Plan Personalizado orientado á superación das dificultades detectadas no curso anterior. Dito Plan inclúe as seguintes medidas:

Desenvolvemento dun conxunto de actividades programadas

Para elo necesitamos contar coa súa colaboración e pedímoslles que se comprometan a controlar que o alumno/a realice diariamente as tarefas e que traía o material necesario.

Observacións que desexe facer constar a familia:

Fdo. O Profesor/a

Fdo.Pai/Nai/Titor legal

10.-AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

Indicadores de logro do proceso de ensino

	Escala			
	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

gro da práctica docente

	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				

7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrecense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de tutoría e orientación.				
15. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
16. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				
17. Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

11.- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Ao longo do curso, nas reunións periódicas que celebra o departamento, se valorará o cumprimento da Programación Xeral, atendendo as Programacións de Aula de cada materia e curso, elaboradas por cada profesor e profesora.

A avaliación da Programación Didáctica é fundamental e permitirá corrixila e adecuala á realidade e ás necesidades que presenta cada grupo, tendo en conta a atención á diversidade. Ao mesmo tempo permitirá unha mellor visión para redactar a Programación do curso seguinte.

Para a realización da programación seguiremos os seguintes criterios:

1. **Criterios cuantitativos** para medir a consecución dos

obxectivos planteados.

2. **Criterios cualitativos:** determinar a calidade, utilidade e proxección do aprendido polo alumnado.

Os **procedementos** para realizar a avaliación serán:

- Revisión dos resultados das tres avaliacións, tendo en conta a avaliación inicial.

- Análise das posibles causas dos malos resultados para poder dar propostas de mellora.

- Revisar a adecuación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación do alumnado a vista dos resultados obtidos nas tres avaliacións.

- Valorar se as aprendizaxes son significativas.

- Estudar posibles medidas de atención á diversidade para poder aplicalas nos casos que se poidan presentar, tanto de apoio como de reforzo.

- Analizar a utilidade dos recursos empregados nas aulas para a consecución dos obxectivos e das competencias básicas.

Os **instrumentos** a utilizar para levar a cabo a avaliación desta programación serán:

- Resultados das avaliacións.

- Resultados das avaliacións do alumnado con materias pendentes.

- Cadernos do profesorado, no que se poidan valorar as intervencións do alumnado nas aulas e a realización dos traballos propostos

- Actas do departamento para contrastar o reflectido nelas
- Informes da Xuntas avaliadoras e do Departamento de Orientación.

Partindo da información obtida poderemos chegar a avaliar a Programación Didáctica que elaboramos para este curso.

Indicadores

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Assignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento. [Só para ESO e bach.].				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto (no caso de que se use).				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación do procedemento de acreditación de coñecementos previos [Só para determinadas materias de 2º de bacharelato].				
16. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				

17. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final. [Só para ESO e bacharelato].				
19. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria. [Só para ESO e bach].				
20. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes. [Só para ESO e bacharelato]				
21. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes. [Só para ESO e bacharelato]				
22. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
23. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares.				
24. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
25. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
27. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
28. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
29. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
30. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				

Observacións:

12.-ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Ben se trate de medidas de reforzo ou de ampliación o Departamento atende aos seguintes principios:

- Emprego de metodoloxías diversas en función de que o tipo de axuda que ofrecen responda ás necesidades que en cada intre necesitan os alumnos. As adaptacións en metodoloxía didáctica son un recurso que se pode introducir nas formas de enfocar ou presentar determinados contidos ou actividades. Estas modificacións non deberían producirse só como resposta á identificación de dificultades, senón como prevención das mesmas.
- Actividades de aprendizaxe diferenciadas: reforzo e ampliación.

As actividades educativas que se formulen deben situarse entre o que xa saben facer os alumnos de maneira autónoma e o que son capaces de facer coa axuda do profesor ou dos seus compañeiros, de tal forma que nin sexan demasiado fáciles e, por conseguinte, pouco motivadoras para algúns alumnos, nin que estean tan afastadas do que poden realizar que lles resulten igualmente desmotivadoras, ademais de contribuír a crear unha sensación de frustración nada favorable para a aprendizaxe. Cando se trata de alumnos que manifestan algunha dificultade para traballar determinados contidos, débese axustalo grao de complexidade da actividade e os requirimentos da tarefa ás súas posibilidades.

O profesorado e en coordinación co Departamento de Orientación, establecerá as medidas curriculares e organizativas oportunas que aseguren ao alumnado con necesidades educativas especiais o seu adecuado progreso.

Realizaranse as adaptacións curriculares que se aparten significativamente dos contidos e criterios de avaliación do currículo. Ditas adaptacións cumpriran o procedemento de autorización determinado pola Consellería de Educación.

Todo isto será coordinado co Departamento de Orientación e co profesorado que imparta as materias deste Departamento, podendo ser revisado se a situación cambiase.

13.-LIBRO DE TEXTO E MATERIAIS DIDÁCTICOS

No presente curso académico non foi establecido ningún libro de texto como obrigatorio para o alumnado. Os profesores que imparten a docencia nos distintos grupos confeccionarán uns apuntes, que serán a base para a explicación dos contidos do curso.

Ademais, cada profesor pode empregar outros materiais didácticos.

O Departamento tamén utiliza os seguintes materiais:

- Guías e recursos didácticos os diferentes proxectos curriculares, que se corresponden cos diferentes cursos e materias, que ofrecen unha serie de recursos básicos para que cada profesor e profesora poida desenvolver diferentes estratexias de ensino co fin de facilitar as aprendizaxes do alumnado en función das súas necesidades concretas, presentan numerosas actividades de reforzo e de ampliación para cada tema, podendo atender á diversidade de alumnado que se presentan na aula.
- Mapas murais xeográficos, físicos e políticos do Mundo, de

Europa, de España, de Galicia

- Mapas murais históricos das diferentes etapas
- Atlas xeográficos e históricos
- CDRom: reportaxes xeográficos e históricos
- DVDS: reportaxes e películas relacionadas con diferentes temas
- Ordenadores para a utilización das novas tecnoloxías na didáctica das diferentes materias.
- Textos elaborados polo profesorado ou extraídos de fontes diversas.
- Prensa
- Informes sobre materias específicas.
- Libros co contido da área ou de creación literaria

O emprego de cada un destes materiais dependerá de cada profesor e do momento axeitado durante o curso.

14.-CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN LECTOR

Para contribuír ao Plan Lector, dende o Departamento de Ciencias Sociais potenciarase a mellora da comprensión lectora, oral e escrita a través de diferentes tipos de textos e libros axeitados a cada nivel.

Serán propostas actividades de lectura comprensiva de textos

relacionados coa materia, realización de esquemas e resúmenes, expresión escrita cunha redacción axeitada e sen faltas de ortografía, lectura en voz alta, redacción de libretas e traballos cunha boa presentación, realización de traballos de investigación sobre temas da materia, etc.

A realización destas actividades dependerá de cada profesor y do momento adecuado ao desenvolvemento das mesmas e da materia impartida.

15.-CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN TIC

Para contribuír ao Plan TIC, dende o Departamento de Ciencias Sociais potenciarase o emprego das novas tecnoloxías e o fomento da busca de información e a realización de actividades e exercicios empregando estas ferramentas.

Potenciarase a realización de actividades empregando os procesadores de textos, follas de cálculo, gráficas, etc. coa intención de fomentar e capacitar ó alumnado no emprego destas ferramentas, para que sexa capaz de buscar, obter, procesar e comunicar información, y para transformala en coñecemento.

No actual curso, como nos pasados, empregaremos as TICs en:

- Presentacións Power Point para explicar algúns temas do currículo na ESO e no Bacharelato
- Busca de información na rede, por parte dos alumnos, para facer pequenos traballos de investigación
- Fomentar o uso da busca desta información a través de exercicios con preguntas dirixidas
- Visitas a páxinas de cartografía dixital e a bancos de imaxes

xeográficas para meteoroloxía, localización espacial ...

- Visitas a páxinas de contidos históricos e xeográficos para realización de xogos e actividades lúdicas
- Visitas virtuais a museos e visitas a museos virtuais.

A realización destas activades dependerá de cada profesor y do momento adecuado ao desenrolo das mesmas e da materia impartida.

16.-ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

No presente curso académico e con motivo da situación derivada do Covid19, o noso Departamento só realizará aquelas actividades complementarias e extraescolares que non supoñan ningún perigo para a saúde tanto do noso alumnado como do profesorado, polo que de realizarense, cumpríranse os protocolos de seguridade que estén en vigor no momento en que ditas actividades se levasen a cabo. Se fora posible, porque a situación de normalidade se restablecese, poderíanse facer as actividades programadas para este nivel educativo como as que se indicarán a continuación.

O Departamento de Ciencias Sociais e Xeografía e Historia está disposto a realizar ó longo do presente curso, aquelas actividades extraescolares que sexan de interese para o alumnado segundo os distintos niveis educativos.

Entre as posibles actividades que se poderán levar a cabo destacaríamos as visitas a lugares de interese xeográfico, histórico, artístico ou cultural. Poderían ser excursións a cidades situadas dentro ou fora da nosa comunidade autónoma. O alumnado podería visitar museos, ou outros lugares de interese, tendo sempre en conta o seu nivel educativo. Ademáis sería conveniente aproveitar ditas actividades coa materia que o profesorado estea a impartir na aula.

Tamén sinalar que os membros do Departamento estarán abertos a calquera actividade que propoñan outros Departamentos, e desexen contar coa nosa colaboración. Igual que se chegan ó centro informacións para que o Departamento participe co alumnado nas actividades ofertadas.

Co fin de evitar que as actividades realizadas fora da aula sexan unha mera excursión sen contido nin relación coa materia escolar, cando sexan organizadas polo departamento daráselle aos alumnos unha guía da actividade que constará de:

- Explicación na aula sobre o que se pretende coa actividade
- Guía de traballo que pode constar de dous tipos de fichas
 - Informativas (textos, planos, fotografías, mapas...)
 - De actividades para o alumnado, a desenvolver á volta da visita ou actividade.

PROPOSTA DE VISITAS QUE SE PODEN PLANTEXAR

1-Compostela

- Arte románica e barroca polas rúas e monumentos de Compostela (2º BAC).
- Museo do Pobo Galego e outros museos compostelanos.
- Parlamento Galego.

2-Coruña

- Casa do Home, Planetario, Torre de Hércules...

3-Pontevedra

-Museo Provincial.

-Urbanismo anterior ao S.XX e arquitectura monumental dende o cisterciense ao barroco.

4-Tui.

-Urbanismo medieval e arquitectura monumental dende o románico ao barroco.

5-Celanova- Bande.

-A Galicia interior, campamento romano de Acquis Querquennis, igrexa visigótica de S^a Comba de Bande. S. Miguel de Celanova, Mosteiro de Celanova. Galicia dende Roma ata o S.XIX.

6-Vilanova de Arousa.

-As actividades do mar. Visita a unha lonxa, unha batea, participar no marisqueo a pé.

-As actividades do agro. Visita a unha cooperativa agrícola (Horsal) ou a un invernadoiro.

-As actividades industriais. Visita a conservas Pérez Lafuente.

17.-DATOS DO DEPARTAMENTO

Profesor	Materia	Curso	Grupos
María del Carmen Muñiz Mirás	Xeografía de España	2º Bacharelato	2
	Xeografía e Historia	2º ESO	2
	Historia do Mundo Contemporáneo	1º Bacharelato	1
Susana Prieto Vázquez	Historia de España	2º Bacharelato	1
	Xeografía e Historia	4º ESO	2
	Xeografía e Historia	1º ESO	3
Celia Morado Acuña	Historia de España	2º Bacharelato	2
	Xeografía e Historia	3º ESO	2
	Xeografía e Historia	2º ESO	1

Asdo. Celia Morado Acuña.

En Vilanova de Arousa, a 24 de setembro de 2022

18.- REFERENCIAS NORMATIVAS

- Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación (LOE), modificada parcialmente pola Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa (LOMCE).
- Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato (BOE do 3 de xaneiro de 2015).
- Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato (BOE do 29).
- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 29). No caso das programacións didácticas de Educación Primaria, Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 9).
- Orde do 15 de xullo de 2015 pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta (DOG do 21).
- Resolución do 27 de xullo de 2015, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións no curso académico 2015/16 para a implantación do currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos

centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 29).